

INVESTERINGS- SIGNALEN

Oktober 2017

Fullbelagda företag hinner inte
forska och utveckla

”

Kraftigt minskade FoU-investeringar riskerar att på sikt
urholka branschens konkurrenskraft.

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	3
Om Investeringssignalen	4
Inledning.....	6
Investeringar inom sektorn	6
Tema forskning och utveckling	7
Orderstocksindex och konfidensserie	8
Prisbildens utveckling	11
Utvecklingen för arkitekt- och teknikkonsultföretagen.....	13
Arkitektföretagen.....	15
Teknikkonsultföretagen (bygg- och anläggningsorienterade konsultföretag)	17
Utvecklingen för industrikonsulterna	19
Sysselsättningsläget	24
Regional statistik	26
Kommande rapporter	38
Kontakt	39

SAMMANFATTNING

Fullbelagda företag hinner inte forska och utveckla

Svenska Teknik&Designföretagens medlemmar (arkitekter, teknikkonsulter och industrikonsulter) signalerar fortsatt full beläggning, men man kan ana en kommande avmattning. Orderläget har stärkts ytterligare för arkitekt- och industrikonsultföretagen sedan i maj medan det för teknikkonsulterna har minskat något. Lönsamheten under sommarmånaderna sjönk, som väntat, men överlag var lönsamheten bättre än under samma period förra året. Lönsamheten väntas fortsätta att förstärkas under slutet av året och under 2018. Rekryteringsbehovet är oförändrat, dvs mycket stort. Fyra av fem företag behöver nyanställa och personalomsättningen ökar successivt. Det goda orderläget med den höga belägningsgraden medför att investeringarna i forskning och utveckling haltar. Företagen säger att de varken har tid eller pengar att avsätta för detta.

I medlemsundersökningen bland arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultföretag medverkade 129 företag som tillsammans har cirka 27 500 medarbetare i Sverige. Undersökningen genomfördes under september månad.

Teknikkonsulter, industrikonsulter och arkitekter investerar för lite i forskning och utveckling. Det tycker de i alla fall själva. Närmare hälften (48 %) av de medverkande företagen säger att de investerar för lite i forskning och utveckling. 15 % vet inte och övriga (37 %) tycker i princip att de investerar tillräckligt. Samtidigt bedömer många företag dessa investeringar som avgörande för att behålla sin spets och för att få konkurrensfördelar gentemot konkurrenter. Investeringarna krävs för att branschen ska fortsätta att bli mer effektiv och produktiv och för att den ska kunna leverera lösningarna för framtiden. Kort och gott, forskning och utveckling är avgörande för företagens, branschens och samhällets framtida utveckling.

Det goda orderläget håller i sig. Orderstocksindex ökade för både arkitektföretagen och industrikonsultföretagen medan de backade marginellt för teknikkonsulterna. Samtliga tre verksamhetsgrupper ligger dock på eller alldeles under sina rekordnoteringar. Det är en bransch i stark medvind med rekordvolym i uppdragsböckerna. Förväntningarna för orderutvecklingen framöver är också alltså positiva eller neutrala. Knappt några företag tror att orderingången ska avta de kommande sex månaderna. På regional nivå kan man dock ana de första tecknen på en avmattning. Det är rimligt att tro att orderingången börjar mattas av under 2018.

Debiteringsgraden har också den fortsatt att höjas. Vart tredje (31 %) företag tror att debiteringsgraden kommer fortsätta att öka framöver, medan endast 8 % tror att den försämras. De allra flesta tror därmed på en oförändrad, hög, debiteringsgrad under de kommande sex månaderna.

Prisbilden blir allt bättre. Drygt vart tredje (35 %) företag säger att de kunnat höja sina genomsnittsarvodena sedan i maj. Endast vart tjugonde (5 %) rapporterar om försämrade arvodesnivåer. Detta är en trend som pågått i nästan två år. Det är en nödvändig utveckling för branschens framtida lönsamhet och konkurrenskraft. Debiteringsgraden kan inte öka så mycket mer och löneutvecklingen lär knappast bromsa in. Prisökningarna går dock långsamt, vilket återspeglas i de relativt blygsamma vinstmarginalerna med tanke på högkonjunkturen.

Kompetensbristen håller i sig. Fyra av fem företag behöver nyanställa. Personalomsättningen närmar sig 20 % på årsbasis. Konkurrensen om kompetensen tilltar och företagen plockar personal från varandra, med en stegrande lönespiral som följd.

OM INVESTERINGSSIGNALEN

Investeringssignalen är Svenska Teknik&Designföretagens återkommande marknadsundersökning bland arkitektföretag, konsultföretag med bygg- och anläggningsverksamhet samt industrikonsulter. Den redovisar aktuell information om beläggning samt förväntningar på framtida orderläge och personalbehov. Företagen arbetar tidigt i investeringscykeln. I genomsnitt sker deras utrednings- och projekteringsinsats 12–18 månader före byggstart eller en industriell investering. Konsultföretagens unika position i investeringsprocessen innebär att marknadsundersökningen ger en tidig och tillförlitlig signal om förändringar i investeringsvolymen för t ex bostäder, infrastruktur samt industrins maskiner och processer.

Investeringssignalen mäter regelbundet branschens marknadssituation och publiceras tre gånger per år. Undersökningen baseras på ett representativt urval av branschföretag där merparten är STD-företagens medlemmar. Publikationen syftar till att öka kunskapen om branschen och att informera om dess marknadssituation och därmed ge såväl branschföretag som övriga intressenter bättre beredskap inför marknadsförändringar.

Verksamhet

Branschen delas in i arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultföretag. De två förstnämnda kategorierna utreder, projekterar och projektleder byggrelaterade investeringar i vid bemärkelse. Industrikonsultföretagen – eller något mer tydligt industriteknikkonsultföretagen – utreder och projekterar industrins tillverkningsprocesser och utvecklar industrins produkter. Arkitekt- och teknikkonsultföretagen som projekterar alla slags byggnader och anläggningar, är de som projekterar fabriksbyggnaden medan industrikonsulten däremot tar sig an tillverkningsprocessen och/eller utvecklar de produkter som ska tillverkas.

Om branschen

Arkitekt-, teknikkonsult- och industrikonsultbranschen utreder, projekterar och deltar i utvecklingen av fasta investeringar och produkter för närmare 500 miljarder kronor i år. Sektorn påverkar därmed utvecklingen av drygt 10 % av Sveriges BNP, som under 2016 var 4 375¹ miljarder kronor.

Branschens företag är i väsentlig omfattning verksamma i inledningen av investeringscykeln. Branschens utveckling och förväntningar om framtida marknadsläge ger därför en tidig och tillförlitlig signal om hur en betydande del av BNP kommer att utvecklas under det kommande året.

¹ Ekonomifakta.se

Om diagrammen

Orderstocksindex räknas fram genom en vägning mellan inneliggande orderstock per anställd och beläggningsgraden om 2, 3, 6 och 12 månader.

Konfidenskurvorna visar skillnaden mellan procentandelen av företagen som angivit en positiv förväntan på orderstockens utveckling och de som angivit en negativ förväntan. Om exempelvis 60 % förväntar sig en förbättrad utveckling, 20 % förväntar sig en försämrad utveckling (och övriga 20 % förväntar sig en oförändrad bild) blir nettotalet + 40.

Diagrammen över prisbildens utveckling och förväntan på personalstyrkans utveckling redovisar också nettotal och beräknas på samma sätt som konfidenstalen.

Om denna undersökning

Mätdatumet för denna undersökning är den 1 september 2017. 129 medlemsföretag, med sammanlagt drygt 27 500 anställda i Sverige, har deltagit i marknadsundersökningen. Svaren har samlats in under september månad. Ett stort tack till alla företag som medverkat!

INLEDNING

I den här undersökningen, genomförd i september 2017, signalerar Svenska Teknik&Designföretagens medlemmar om en bransch som inte hinner med forskning och utveckling på grund av de enorma uppdragsvolymerna, höga beläggningsgraderna och (ändå) pressade marginalerna. Det är fortsatt rekordnivåer på ordervolymerna i hela branschen. Debiteringsgraderna ökar ytterligare, personalbristen är akut, personalomsättningen växer, lönekostnaderna stegrar, priserna kryper uppåt och lönsamheten blir långsamt bättre – även om den är pressad på flera sektorer.

Medlemsföretagen sänder signaler om en bransch som tror på en fortsatt god utveckling under 2018, inte minst lönsamhetsmässigt. Samtidigt kommer det små signaler som tyder på att en avmattning kan vara på gång, under 2018 eller 2019. Inte minst bostadsmarknaden börjar bli mättad och en avkylning kan vara nyttig. Avmattningssignalerna märks främst i den regionala bevakningen. Där avtar optimismen på sina håll, men ingen tror att det blir en större nedgång – i alla fall inte totalt sett. Byggbranschen kommer att ha mycket att göra under många år framöver och industrikonsulterna kan nog räkna med bra efterfrågan så länge konjunkturen håller sig uppe i Sverige och fortsätter att återhämta sig i omvärlden.

Investeringar inom sektorn

Tabellen nedan visar investeringarna inom sektorn under 2016 samt prognoser för investeringsutvecklingen under 2017 och 2018. Bygg- och anläggningsinvesteringarna ökade med 9 % mellan 2015 och 2016, till sammanlagt 457,9 miljarder kronor. Främsta orsaken bakom detta var den stora ökningen på bostadsinvesteringarna, som ökade med 14 %. Men även lokalinvesteringarna (4 %), industribyggnader (9 %) och infrastruktur- och anläggningsinvesteringarna (6 %) ökade. Industrins investeringar i maskiner och utrustning ökade med 3 % till 56,9 miljarder kronor.

Investeringar i Sverige (* miljarder kronor)	2016 *	%	2017 (p) %	2018 (p) %
Bostäder	226,8	14	19	5
Lokaler	135,7	4	4	1
Industribyggnader	7,1	9	21	0
Infrastruktur o övr anläggningar	88,3	6	7	4
Bygginvesteringar totalt:	457,9	9	12	4
Industrins investeringar i maskiner och utrustning enl SCB och STD-företagen	56,9	3	0	2

Tabell 1: Bygg- och industriinvesteringar 2016 samt prognos för 2017 och 2018 (fasta priser). Källa: SCB, BI och STD-företagen.

Investeringarna inom bygg- och anläggningssektorn väntas öka med omkring 12 % under 2017 och 4 % under 2018. Det är fortsatt bostadsinvesteringarna som är drivande i den ökningen. Även om en avmattning på bostadsbyggandet väntas, på grund av avtagande efterfrågan på nybyggda bostäder,

förväntas investeringarna i påbörjade byggprojekt öka även under nästa år. Därefter är det sannolikt att investeringarna i bostadsprojekt minskar under några år.²

Tema forskning och utveckling

I den här undersökningen ställdes några frågor om hur mycket företagen investerar i forskning och utveckling (FoU). Resultatet visar att branschens investeringar i FoU minskar kraftigt. Företagen tycker även själva att FoU-investeringarna är för låga. Hälften (48 %) av företagen svarade att de tycker att de investerar för lite i FoU. 15 % vet inte och övriga (37 %) tycker i princip att de investerar tillräckligt. Samtidigt bedömer många företag att dessa investeringar är avgörande för att behålla sin spets och för att bibehålla sina konkurrensfördelar. Investeringarna krävs för att branschen ska fortsätta att vara effektiv och för att den ska kunna leverera konkurrenskraftiga lösningar även i framtiden. FoU är avgörande för företagens och branschens framtida utvecklingsmöjligheter.

Branschen investerade 2016 cirka 1,6 procent av sin omsättning i FoU. Detta är nästan en halvering av FoU-investeringarna jämfört med 2014. De främsta anledningarna till att företagen inte investerar mer är enligt dem själva framförallt tidsbrist men även ekonomiska hinder. Marginalerna räcker inte till. Företagen har fulla orderböcker och de anställda har i princip full beläggning. Kostnaderna ökar successivt och accelererar ytterligare av den höga personalomsättningen som till stor del beror på att företagen rekryterar från varandra. Prisutvecklingen har förbättrats men halkar efter kostnadsökningarna, varför lönsamheten inte ökat så mycket man skulle önska. Alla dessa faktorer bromsar investeringar i FoU. Det är riskabelt då innovation och utveckling är vad den här branschen säljer. Utvecklingen är oroande eftersom minskade FoU-investeringar på sikt riskerar att urholka branschens och därmed Sveriges konkurrenskraft.

Investering i FoU (andel av omsättning)

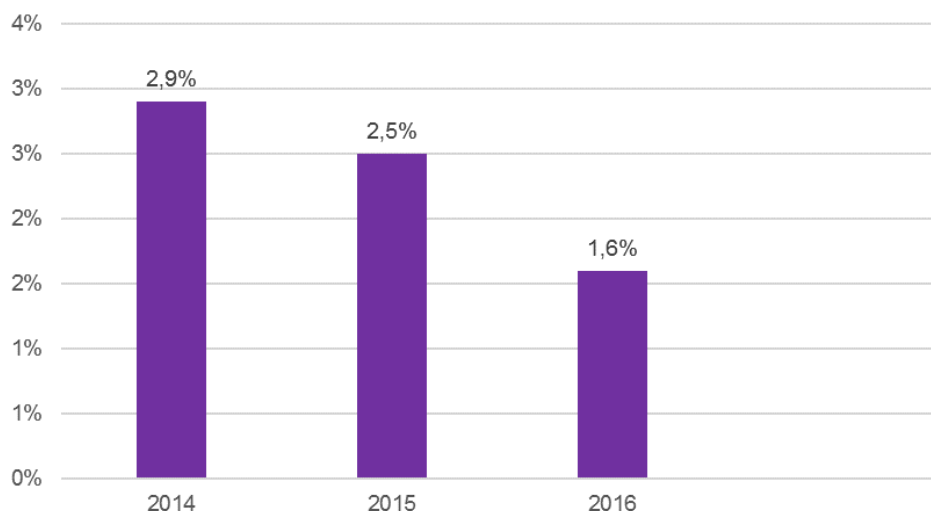


Diagram 1: FoU-investeringarna har närapå halverats på två år

² BI, Byggnkonjunkturen nr 2, 20171018 & SCB, Investeringsenkäten. Industrins investeringar, 20170526

Orderstocksindex och konfidensserie

Orderläget är fortsatt mycket starkt i hela branschen. Både arkitekt- och industrikonsulternas orderstocksindex ökade i september jämfört med i maj. Teknikkonsulternas orderstocksindex backade marginellt. Men alla tre verksamhetsgrupperna ligger på eller tangerar historiska rekordnoteringar. Både industrikonsulterna och arkitekterna noterar sina högsta orderstocksindex till dags dato. Teknikkonsulterna backade en notering ned från sitt högsta noterade orderstocksindex. Så, det är helt klart medvind i branschen. Orderstocksindex är framräknat genom en vägning mellan ineliggande orderstock per anställd och beläggningsgraden om 2, 3, 6 och 12 månader.

Arkitekternas orderstocksindex fortsatte uppåt även i denna mätning efter vändningen upp i maj. Orderstocksindex var 119 i september, mot 114 i maj och 110 i januari. Vid samma tidpunkt förra året var det 112. Industrikonsulternas orderstocksindex fortsatte också att öka, för fjärde mätningen i rad. Det var 135 i september mot 127 i maj och 125 i januari. I september 2016 var det 124. Teknikkonsulternas orderstocksindex vänder dock nedåt i denna mätning, till 137, efter att ha ökat i tre raka mätningar innan. En nedgång från 138 i maj, men högre än i januari och september 2016 då det var 136 respektive 129.

Siffrorna i sig säger inte så mycket, utan det är riktningen på orderstocksindex och förändringstakten som visar utvecklingen av branschens samlade orderreserver. Diagrammet nedan visar en klar och tydlig trend på växande orderstocksindex för alla tre delsektorena. Det är en trend som inleddes under slutet av 2013 och början av 2014, och som sedan rullat på stadigt uppåt. Orderingången har ökat år för år och orderstocken per anställd likaså.

I diagrammet nedan visas orderstocksindex för arkitektföretag, teknik konsulter och industrikonsulter.

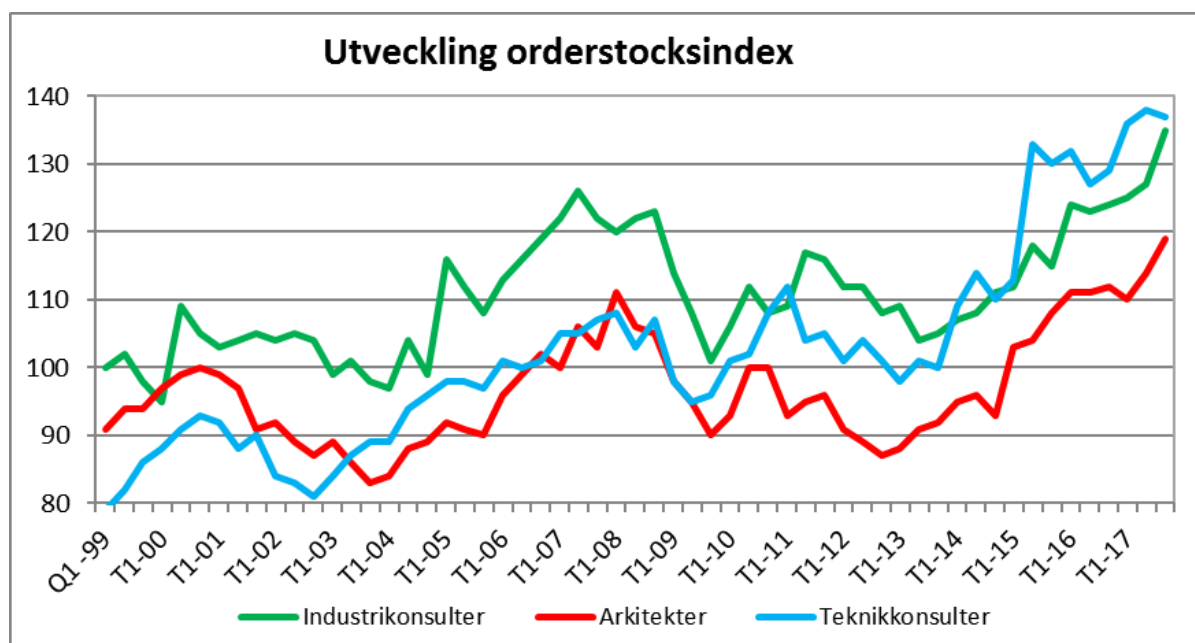


Diagram 2: Orderstocksutveckling för arkitekt-, teknik konsult- och industrikonsultföretag.

I diagrammet nedan jämförs orderstocksindex i denna mätning med motsvarande period föregående år. Det ger en indikation på om utvecklingen går uppåt eller nedåt. Arkitekternas och teknik konsulternas samlade orderstocksindex ökade med 5 % mellan september 2016 och september 2017, medan industrikonsulternas orderstocksindex ökade med 9 % under samma period. Här ser man tydligt den

positiva trenden med snart två år av successivt bättre noteringar än året innan. Det visar på en bransch i medvind.

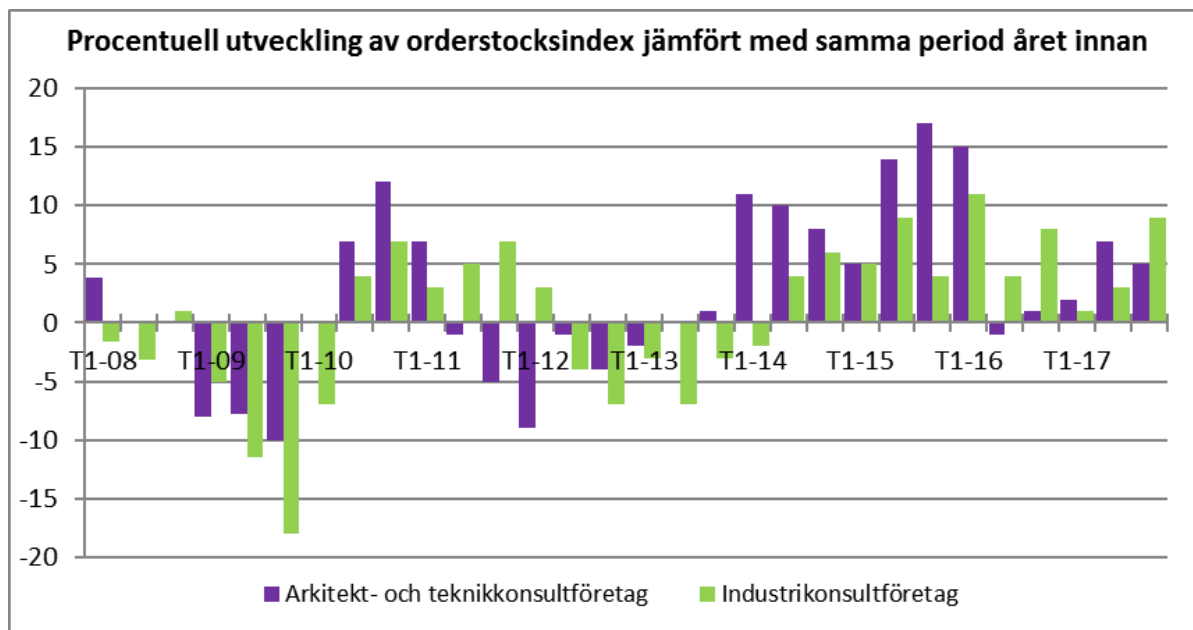


Diagram 3: Orderstocksutveckling för arkitekt- och teknikonsultföretag respektive industrikonsultföretag. Avser förändring av orderstocksindex i procent jämfört med samma period förra året.

Konfidensindikatorn, som bygger på nettotalet mellan positiva och negativa företag, visar på fortsatt vikande optimism kring orderutvecklingen framöver. Samtidigt är företagen i princip så fullbelagda de kan bli, så det finns inte heller mycket utrymme för fortsatta ökningar. Därför ska en vikande konfidenskurva i detta läge tas med en nypa salt och med ett gott minne om nuläget. Kurvorna ligger alltjämt på relativt höga positiva nettotal, vilket betyder att fler företag tror på orderökning än de som tror på en minskning.

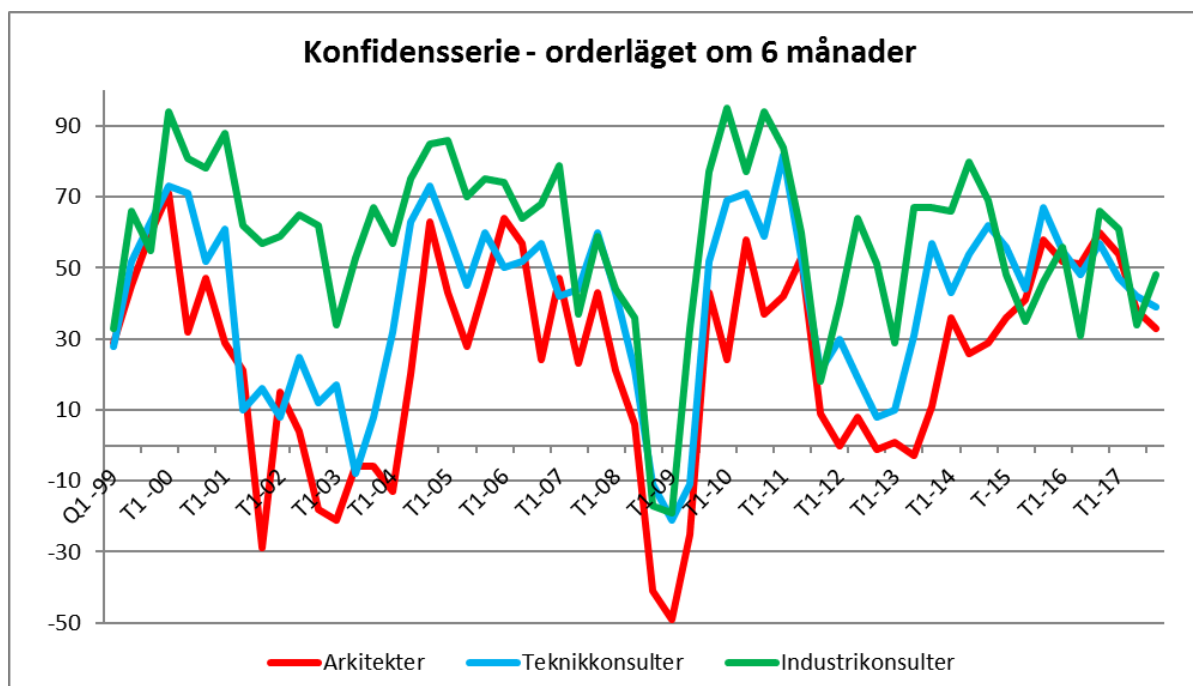


Diagram 4: Konfidensserie, förväntningar på orderläget om 6 månader.

Sammantaget tror 43 % av de medverkande företagen på ökad orderingång under de kommande sex månaderna, medan endast 2 % tror på en minskad orderingång. Givet utgångsläget är det väldigt positiva signaler. Drygt hälften av företagen tror alltså på bibehållet starkt orderläge. Nästan alla övriga tror alltså på en fortsatt förbättring. Frågan är hur många företag som verkligen har kapacitet att öka sin produktion.

Arkitekternas konfidensnetttotal var i september +33 (39-6), vilket är lägre än i maj då det var +38 (41-3) och i januari då det var +54 (57-3). Industrikonsulternas konfidensnetttotal i september var +48 (51-3). Det är högre än noteringen i maj, på +34 (41-7) men lägre än i januari då det var +61 (64-3).

Teknikkonsulternas konfidensnetttotal var +39 (39-0) i september, mot +42 (46-4) i maj och +47 (53-6) i januari.

Alla tecken tyder alltså på orderstockar på rekordnivåer och fortsatt utbredd optimism i branschen. Samtidigt kommer det signaler, eller kanske framförallt förväntningar, på en avmattning. Efterfrågan på bostadsmarknaden börjar mättas då många nya bostäder kommit ut under de senaste två åren.

Diskussioner om konjunktur och eventuella ränteökningar dämpar till viss del redan prisökningarna på bostäder. Men, inget har ännu hänt mer än att många objekt kommit ut samtidigt på marknaden i storstäderna, vilket pressat genomsnittspriserna med någon procentenhet. Samtidigt är bostadsbristen långt ifrån löst och behovet av bostäder alltjämt enormt. Infrastrukturinvesteringarna kommer behöva hållas uppe under många år för att vi ska komma ikapp med investeringsskulden vi har i Sverige efter decennier av underinvestering. Med bostadsbyggande och infrastruktur kommer skolor, kontor, sjukhus, kommersiella lokaler och allt annat. Så, det är inte sannolikt att byggbranschen kraschar inom den närmsta framtiden. Men vissa svängningar kan givetvis komma för att priser ska hinna justeras och för att investeringstemperaturen kan variera med räntenivåer och andrakostnader. Det är sannolikt att en avmattning på orderingången för arkitekter och teknik konsulter inom bygg och anläggning märks av under andra halvan av 2018. Avmattningen kommer nog fortsätta under 2019, men inget tyder på att det handlar om något drastiskt.

Prisbildens utveckling

Prisutvecklingen går fortfarande åt rätt håll, genomsnittsarvodena ökar. Men det går långsamt, i alla fall jämfört med lönekostnadsökningarna. Två av fem företag i undersökningen uppgav att de höjt sina genomsnittsarvoden sedan i maj. Endast vart tjugonde företag sade att de sänkt sina genomsnittsarvoden. Detta ger nettotalet +35 (40-5). Teknikkonsulterna är den grupp med högst nettotal; +48 (48-0). Alltså, nästan hälften av företagen har höjt sina priser sedan i maj och inget företag har sänkt dem. Arkitekternas nettotal var +33 (39-6), medan industrikonsulternas nettotal var +17 (29-12).

Diagrammet nedan visar företagens uppfattning om prisbildens utveckling över tiden. Arkitekter och teknik konsulter presenteras gemensamt.

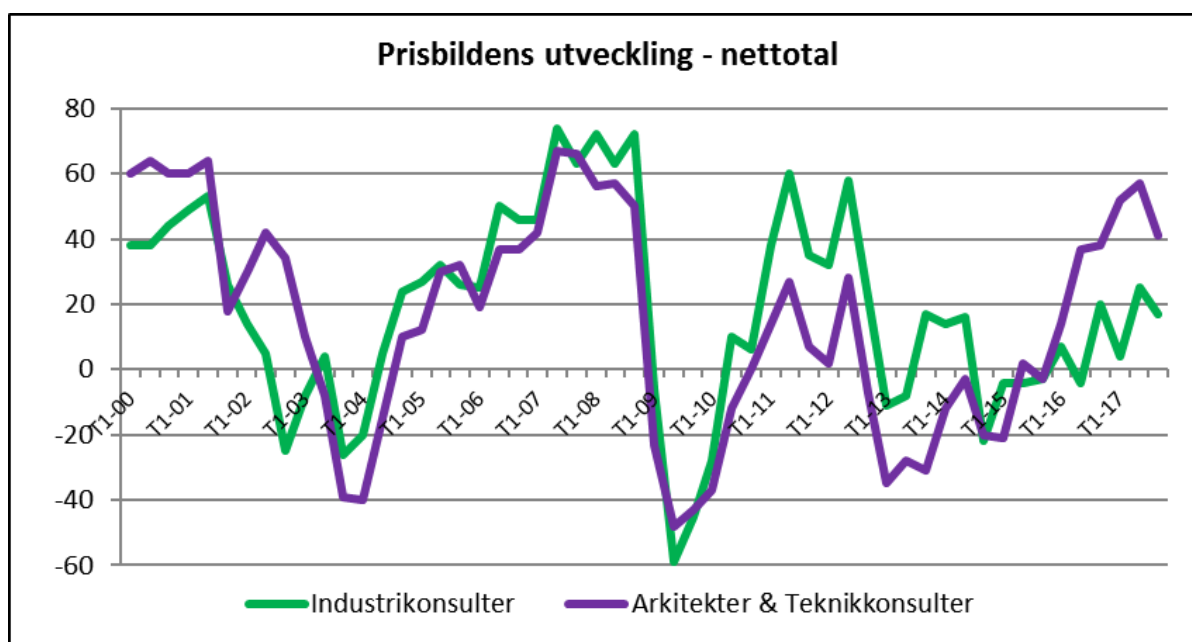


Diagram 5: Prisbildens utveckling sedan senaste mätningen. Anger netttotal.

Det är nu den fjärde mätningen i rad som alla tre verksamhetsgrupperna (arkitekter, teknik konsulter och industrikonsulter) har fler företag som ökat priserna än de som sänkt dem. Det illustrerar en bransch där priserna sakta går uppåt. Industrikonsulterna har upplevt en hög prispress länge, och den finns förstås kvar. I september förra året var nettotalet över prisutvecklingen positiv efter några års negativ utveckling. För teknik konsulterna klättrade nettotalet över prisutvecklingen upp över nollstrecket i januari 2016, efter några års negativa noteringar. Arkitekternas nettotal har varit positivt sedan i januari 2015.

I diagrammet nedan redovisas alla tre verksamhetsområden separat; industrikonsulter, teknik konsulter och arkitektföretag. Alla delsektorer uppvisar positiva nettotal för fjärde mätningen i rad.

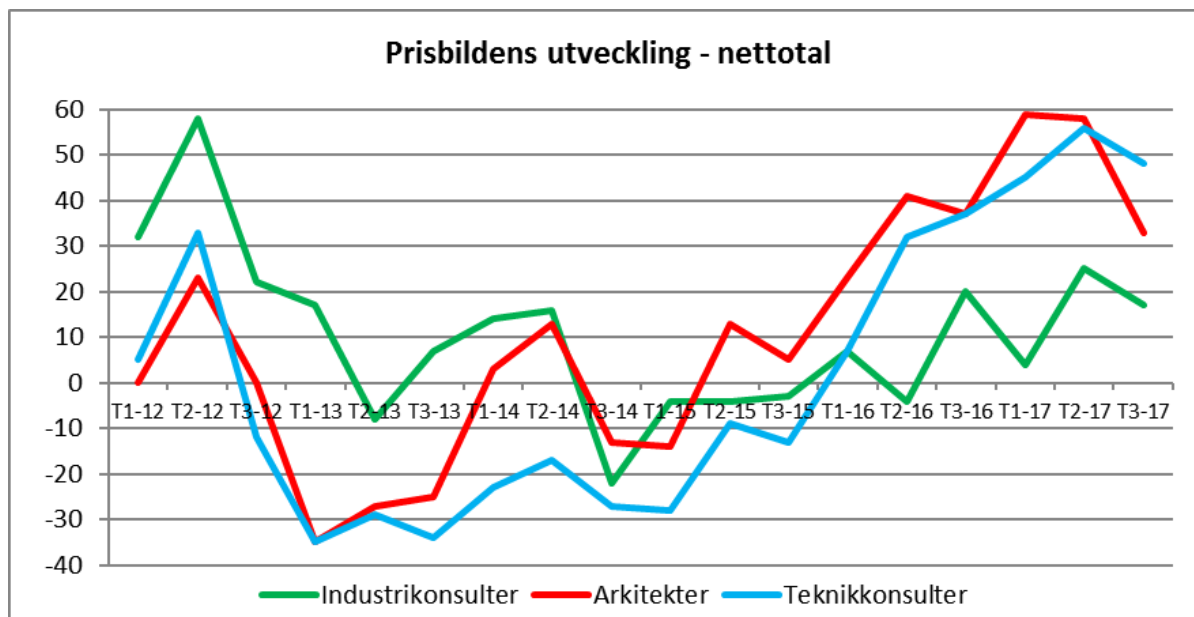


Diagram 6: Prisbildens utveckling sedan senaste mätningen. Anger netttotal.

I undersökningen mäts också branschens genomsnittsarvoden. De siffrorna visar att genomsnittsarvodena för industrikonsulterna snarare backat en aning sedan i maj, när man väger de olika företagens genomsnittsarvoden med deras respektive storlek. För arkitekterna och teknikkonsulterna har dock genomsnittsarvodena också ökat i verkligheten, om man mäter och väger priserna på detta sätt.

Det är viktigt för branschen att hitta sätt att kunna höja sina genomsnittliga arvoden. Detta kan göras genom att söka sig mer mot andra affärsmodeller, där man tar mer risk men också större ansvar för specifika leveranser. Det kan också handla om koncentrerat av nyckelkompetenser i Sverige och outsourcing till länder med lägre kostnader än i Sverige. Detta sker naturligtvis redan, i huvudsak genom dotterbolag eller samarbetspartners i Baltikum, där kostnaderna är mellan en tredjedel och hälften så höga. Någonstans måste företagen hitta utrymmet för att fortsätta vara lönsamma och ha resurser över till forskning och utveckling, så att man kan fortsätta att erbjuda innovativa lösningar.

UTVECKLINGEN FÖR ARKITEKT- OCH TEKNIKKONSULTFÖRETAGEN

Branschens rekordartade uppdragsläge fortsätter åtminstone in på första halvan av 2018. Orderläget har fortsatt att stärkas över sommaren för arkitektföretagen och är mer eller mindre oförändrat för teknikkonsultföretagen. Bostadsbyggandet fortsätter att som den starkast drivande kraften bakom det goda orderläget. Antalet påbörjade lägenheter justeras hela tiden upp och under 2017 väntas nu 73 500 lägenheter påbörjas³. Under 2016 påbörjades knappt 61 000 lägenheter, vilket var en ökning med 26 % från de 48 000 påbörjade lägenheterna under 2015. Under 2014 påbörjades 36 700 lägenheter och under 2012 påbörjades 21 300 stycken. Så byggtakten har ökat enormt under de senaste fem åren. Det kommer sannolikt en avmattning snart. Redan 2018 väntas antalet påbörjade lägenheter minska till 65 300. Det är å andra sidan fortfarande tre gånger så många som under 2012. Troligen minskar byggtakten ytterligare under åren därefter.

Ser man till förväntningarna bland arkitekt- och teknikkonsultföretagen på orderlägets utveckling framöver så är de fortsatt positiva. De allra flesta tror på oförändrat eller bättre orderläge om sex månader. Andelen positiva förväntningar har dock minskat, konfidensnetttotalen per delsektor minskar. Men något annat är svårt att vänta sig med tanke på det extremt goda marknadsläget. Företagen har knappt utrymme kapacitetsmässigt att hantera större ordervolymer.

I tabellen nedan visas hur förväntningarna ser ut för de olika delsektorerna samt hur mycket de representerar i procentandelar av branschens omsättning.

Arkitekter & teknikkonsulter	Sep 2017			Andel volym (%)	
	Förväntningar (%)			2016	2015
Delsektorer	Ökar	Oförändr.	Minskar		
Bostäder	35	56	9	16	16
Övriga hus	38	59	3	28	22
Industribyggnader	22	71	7	8	7
Infrastruktur	50	50	0	27	30
Övriga anläggningar	20	72	8	6	10
Miljö/utredningar	44	56	0	8	9
Stadsplanering	35	65	0	7	6
Totalt vägt	39 (44)	58 (55)	3 (1)	100	100

Tabell 2: Förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

Precis som i tidigare mätningar är konfidensnetttotalen fortsatt positiva i samtliga delsektorer. Inte minst är de fortsatt mycket positiva i de volymmässigt viktiga delsektorerna bostäder, övriga hus och infrastruktur.

³ Byggekongjunktoren, nr 2 2017. 18 oktober. Sveriges Byggindustriers uppräknings av SCB's preliminära statistik.

De delsektorerna representerar tillsammans 71 % av företagens omsättning (under 2016). För uppdrag avseende bostäder var konfidensnettotalet + 26 (35-9). För Övriga hus + 35 (38-3) och för infrastruktur +50 (50-0).

I diagrammet nedan syns arkitekternas och teknikkonsulternas gemensamma orderstocksindex och konfidensindikator, som visar nettotalet över andelen företag med positiva minus negativa förväntningar på orderingen. Orderstocksindexkurvan planar ut i den här mätningen medan konfidensindikatorn fortsätter nedåt. Den ligger dock kvar på positiva siffror; +36 (39-3), så det betyder inte nödvändigtvis att orderingen avtar. Den ökar inte lika mycket längre. Man kan dock ana att den under 2018 kommer att börja avta. Ätminstone en aning.

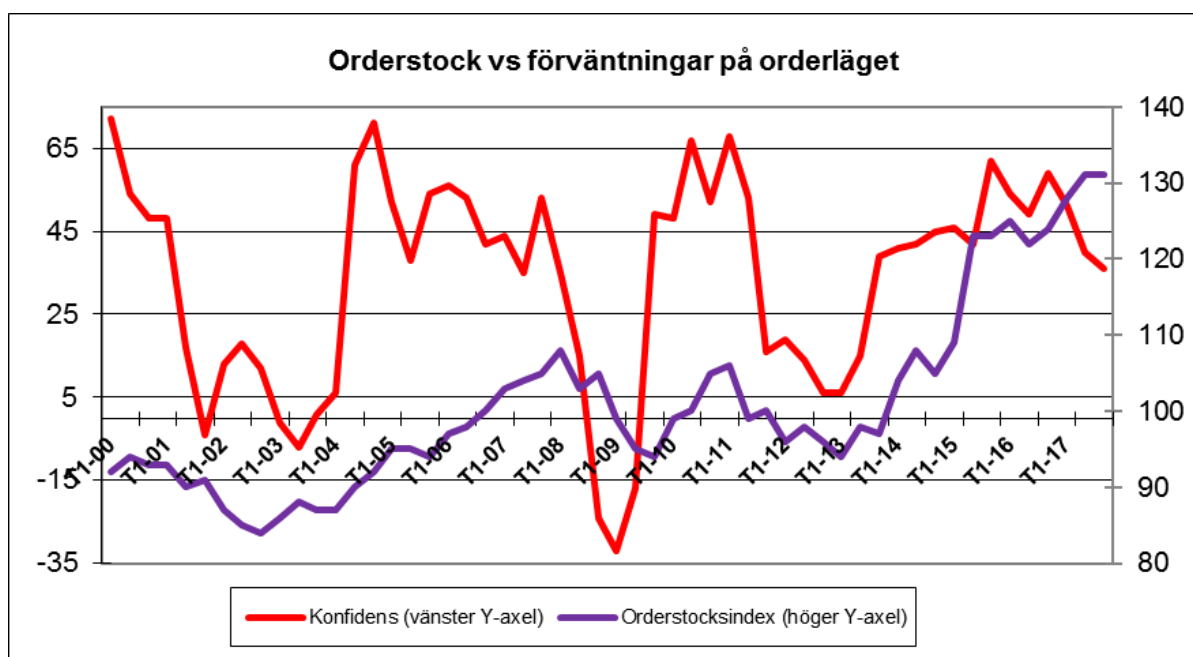


Diagram 7: Orderstock vs konfidens (förväntningar på orderläget om 6 månader).

Diagrammet nedan visar arkitekt- och teknikkonsultföretagens sammantagna förväntningar på uppdrag avseende industribyggnader.

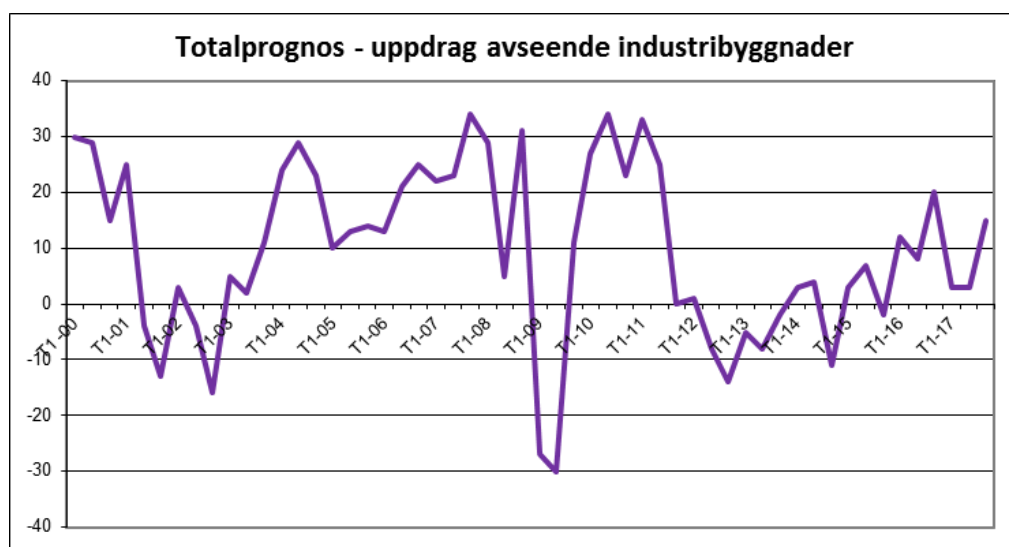


Diagram 8: Arkitekternas och teknikkonsulternas sammantagna förväntningar på uppdrag avseende industribyggnader om 6 månader.

Arkitektföretagen

Arkitektföretagens orderläge förstärktes ytterligare mellan maj och september. Orderstocksindex ökade till 119 från 114 i maj. De förväntar sig också oförändrat eller bättre orderläge om sex månader.

Konfidensnettotalet var +33 (39-6). Det är visserligen något lägre än det var i januari; +38 (41-3).

Samtidigt är det svårt att se att orderläget kan bli så väldigt mycket bättre.

Nedan redovisas arkitektföretagens förväntningar på orderlägets utveckling, fördelat på delsektorer samt delsektorernas respektive andel av omsättningen under 2015 och 2016.

Arkitekter		Sep 2017			
Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2016	2015
Bostäder	44	50	6	28	31
Övriga hus	39	55	6	51	48
Industribyggnader	9	82	9	6	4
Infrastruktur	14	86	0	2	8
Övriga anläggningar	0	78	22	2	1
Miljö/utredningar	31	69	0	3	2
Stadsplanering	28	72	0	8	6
Totalt vägt	36 (33)	58 (61)	6 (6)	100	100

Tabell 3: Arkitekternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

Konfidensnettotalet är positiva för samtliga delsektorer utom för industribyggnader, där de är neutrala, och för övriga anläggningar, där de knappt har några uppdrag. För bostadsuppdrag är nettotalet +38 (44-6) och för övriga hus är det +33 (39-6). Så, fler företag tror på ökad orderingång på de två klart största delsektorerna än de som tror på en försämring.

Lönsamheten försämrades under andra tertiet, vilket är väntat med tanke på att sommarmånaderna infaller då. Rörelsemarginalen var 10,8 %, mot 13,8 % under första tertiet. Det är dock en klar förbättring jämfört med samma period förra året då rörelsemarginalen var 7,0 %. Detta är i linje med företagens egna uppfattningar om utvecklingen. Hälften av de medverkande företagen uppgav att rörelsemarginalen under andra tertiet 2017 var bättre än motsvarande period förra året och endast 13 % att den var sämre. Samtidigt tror två av fem (42 %) företag att rörelsemarginalen för helåret 2017 blir bättre än under 2016. 12 % tror att den blir sämre. De tror samtidigt att lönsamhetsutvecklingen mattas av under 2018. Vart femte (18 %) företag tror då på förbättrad lönsamhet medan 6 % tror på en försämring. De allra flesta, tre av fyra, tror alltså på oförändrad lönsamhet. Det får uppfattas som positiva signaler med tanke på de senaste årens successiva lönsamhetsförbättringar. Kan man ligga kvar på samma nivåer får man vara rätt nöjd.

Bakom den goda lönsamhetsutvecklingen ligger givetvis det mycket goda orderläget. Det har lett till ökande debiteringsgrader och ökande priser. Debiteringsgraden ökade under andra tertiet till 80,6 % mot 80,3 % föregående period och 78,5 % samma period förra året. Nu verkar dock arkitektföretagen känna att den inte kan öka så mycket mer. Endast 18 % tror på en bättre debiteringsgrad de kommande sex månaderna och 12 % tror på försämrade debiteringsgrad.

I diagrammet nedan illustreras konfidenskurvan för bostadsprojektering. Det är fortsatt stort tryck på bostadsbyggandet även om konfidensindikatorn fortsätter nedåt, vilket indikerar att ökningstakten kanske är på väg att mattas av.

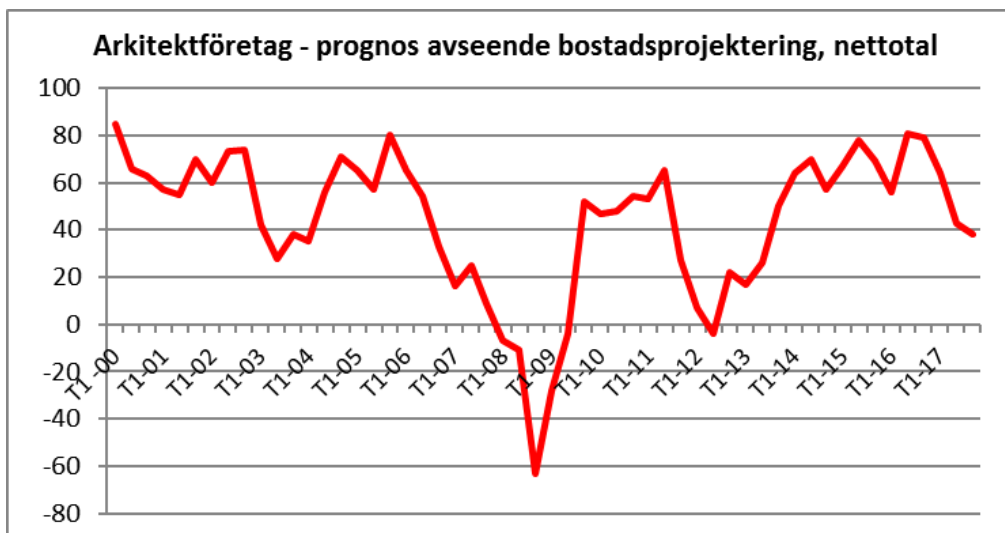


Diagram 9: Arkitekternas förväntningar avseende bostadsprojektering om 6 månader.

I diagrammet nedan illustreras konfidenskurvan för "övriga hus", som svänger upp igen i den här mätningen.

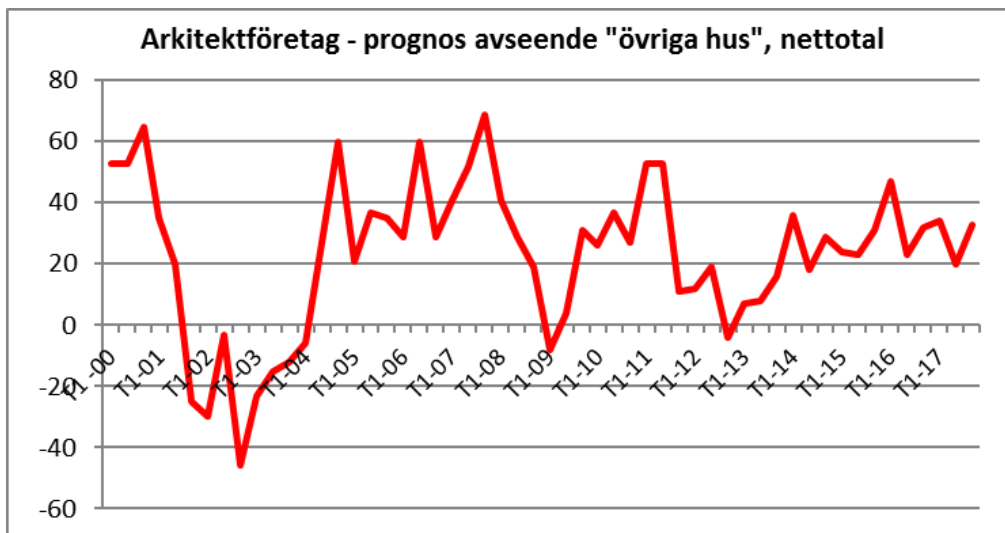


Diagram 10: Arkitekternas förväntningar avseende övriga hus (kontor, handel, upplevelse och offentliga lokaler) om 6 månader.

För statistik över utvecklingen på regional nivå, se det regionala avsnittet.

Teknikkonsultföretagen (bygg- och anläggningsorienterade konsultföretag)

Teknikkonsulterna inom bygg, anläggning och installation har ett mycket starkt orderläge. Orderstocksindex backade visserligen till 137 från 138 i föregående mätning. Men det är marginella förändringar. Företagen har fortfarande fullt upp. Ett tecken på det är till exempel den fortsatt ökande debiteringsgraden. Förväntningarna på orderlägets utveckling är fortsatt positiva. Två av fem (39 %) företag tror på ökad orderingång de närmaste sex månaderna. Inget av de medverkande företagen tror på en försämrad orderingång. Det ger konfidensnettotalet +39 (39-0), vilket är något lägre än det var i maj; +42 (46-4). Men i ett så starkt orderläge får det betraktas som mycket positivt om tre av fem företag tror på oförändrat orderläge och resten på en förbättring.

Nedan redovisas teknikkonsultföretagens förväntningar på orderlägets utveckling fördelat på delsektorer samt delsektorernas respektive andel av omsättningen under 2015 och 2016.

Teknikkonsulter	Sep 2017				
	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
Delsektorer	Ökar	Oförändr.	Minskar	2016	2015
Bostäder	27	61	12	14	12
Övriga hus	37	63	0	23	17
Industribyggnader	29	66	5	8	8
Infrastruktur	59	41	0	32	35
Övriga anläggningar	26	70	4	7	12
Miljö/utredningar	49	51	0	9	10
Stadsplanering	43	57	0	7	6
Totalt vägt	43 (43)	55 (55)	2 (7)	100	100

Tabell 4: Teknikkonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

Tabellen visar att det är positiva förväntningar på orderlägets utveckling för samtliga delsektorer. Inte minst är det mycket positivt i de två, omsättningsmässigt, största delsektorerna Övriga hus och Infrastruktur. Där är konfidensnettotalen +39 (39-0) respektive +59 (59-0).

Diagrammet nedan illustrerar förväntningarna på infrastrukturektorn över tiden. Det är fortsatt positiva och stigande konfidensnettotal.

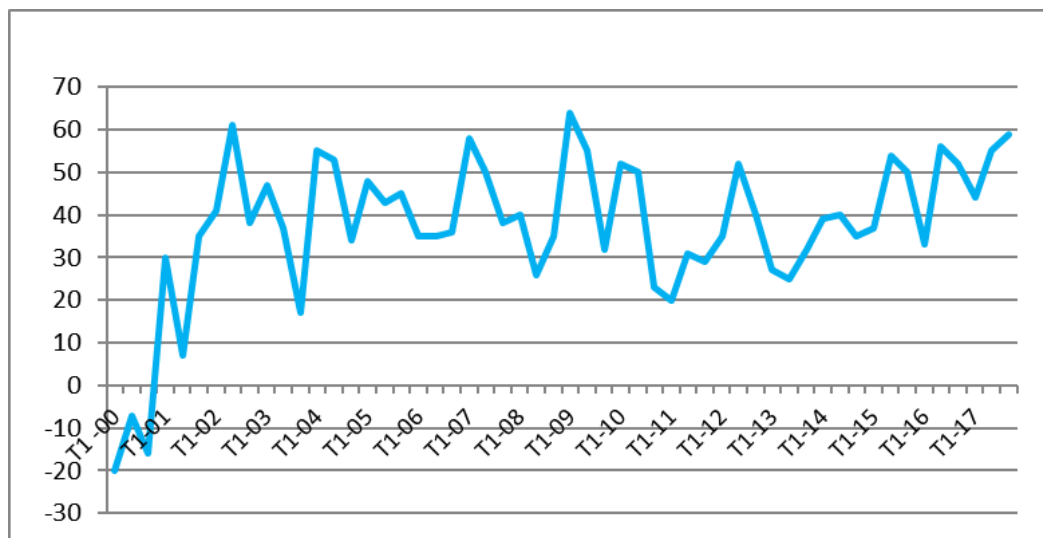


Diagram 11: Teknikkonsulternas förväntningar avseende infrastruktur om 6 månader.

Lönsamheten försämrades under andra tertialet i år, vilket är normalt med tanke på att sommarmånaderna infaller under perioden. Rörelsemarginalen var 6,1 %, att jämföra med 11,2 % under första tertialet och 7,7 % samma period förra året. På frågan hur rörelsemarginalen under maj-september var i år jämfört med förra året svarade lika många att den var bättre som att den var sämre; 23 % vardera. Så det varierar naturligtvis mellan företag, men genomsnittsmarginalen minskade. Samtidigt tror 37 % av företagen att rörelsemarginalen för 2017 kommer bli bättre än den var 2016 och 11 % att den försämras. Nettotalet blir alltså +26 (37-11). På frågan hur de tror rörelsemarginalen utvecklas under 2018 var de ännu mer optimistiska; nästan hälften (47 %) tror att den går upp medan endast 4 % tror att den minskar. Detta ger nettotalet +43 (47-4). Detta, i kombination med orderutvecklingen hittills, förväntningarna på hur den ska fortsätta att utvecklas framöver och en positiv prisutveckling gör att den sammantagna bilden för teknik konsulterna ser mycket ljus ut för det kommande året och säkert längre fram än så.

Debiteringsgraden ökade under andra tertialet till 78,7 %, från 78,5 % under första tertialet. Under samma period förra året var debiteringsgraden också 78,5 %. Den svänger lite mellan mätningarna men trenden är ändå en konstant ökning över flera års tid. Så säger också teknik konsulternas förväntningar om debiteringsgradens utveckling kommande sex månader. Vart tredje (34 %) företag tror att den ökar medan knappt vart tionde företag tror att den minskar.

För statistik över utvecklingen på regional nivå, se det regionala avsnittet.

UTVECKLINGEN FÖR INDUSTRIKONSULTERNA

Industrikonsulternas orderläge förbättrades väsentligt över sommaren. Orderstocksindex steg till 135 i september från 127 i maj. Detta är en rekordnotering för industrikonsulterna. Samtidigt har konfidensindikatorn ökat; förväntningarna på orderlägets utveckling framöver stärktes mellan maj och september. Konfidensnettotalet var +48 (51-3) i september, att jämföra med +34 (41-7) i maj. Svensk ekonomi går bra, efterfrågan på industrins produkter ökar och konjunkturen i omvärlden fortsätter att stärkas. Allt detta gynnar industrikonsulternas efterfrågan. När tillverkningsindustrin går bra finns både mer utrymme och större behov av produkt- och processutveckling samt andra tjänster som industrikonsulterna levererar.

Diagrammet nedan visar orderstocksindex utveckling tillsammans med konfidenskurvens utveckling. Orderstocksindex fortsatte att stiga i den här mätningen, för femte mätningen i rad, och konfidenskurvan svängde uppåt igen.

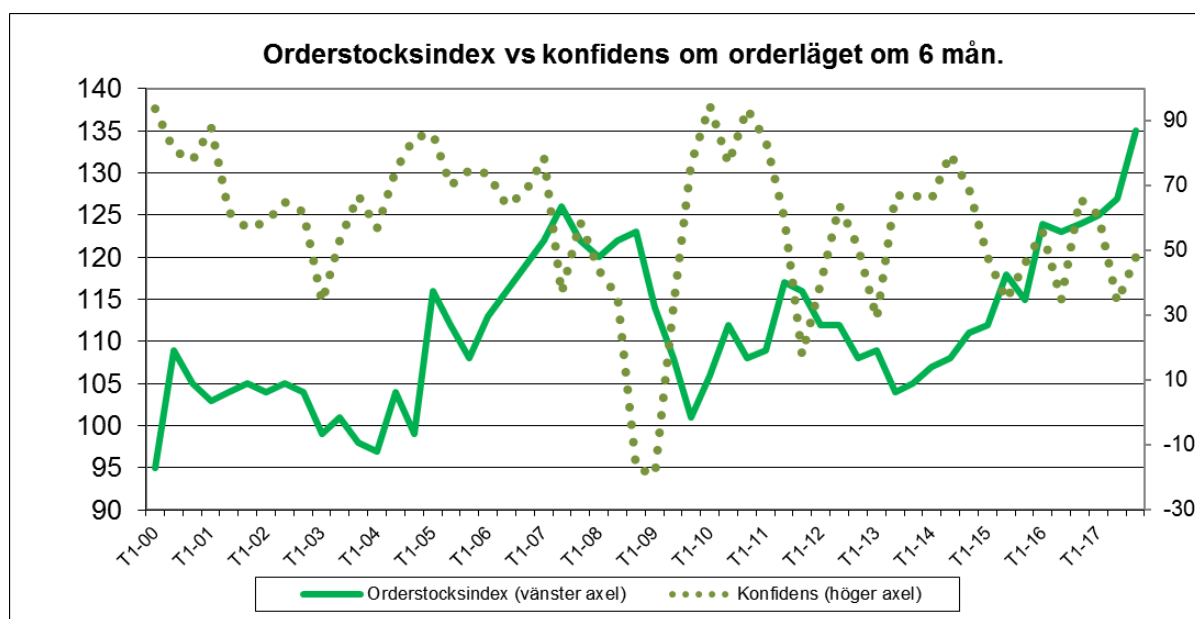


Diagram 12: Industrikonsulterna, orderstock vs konfidens (förväntningar på orderläget om 6 månader)

I diagrammet nedan visas orderstocksindex tillsammans med beläggningsgraderna om 2, 3 och 6 månader.

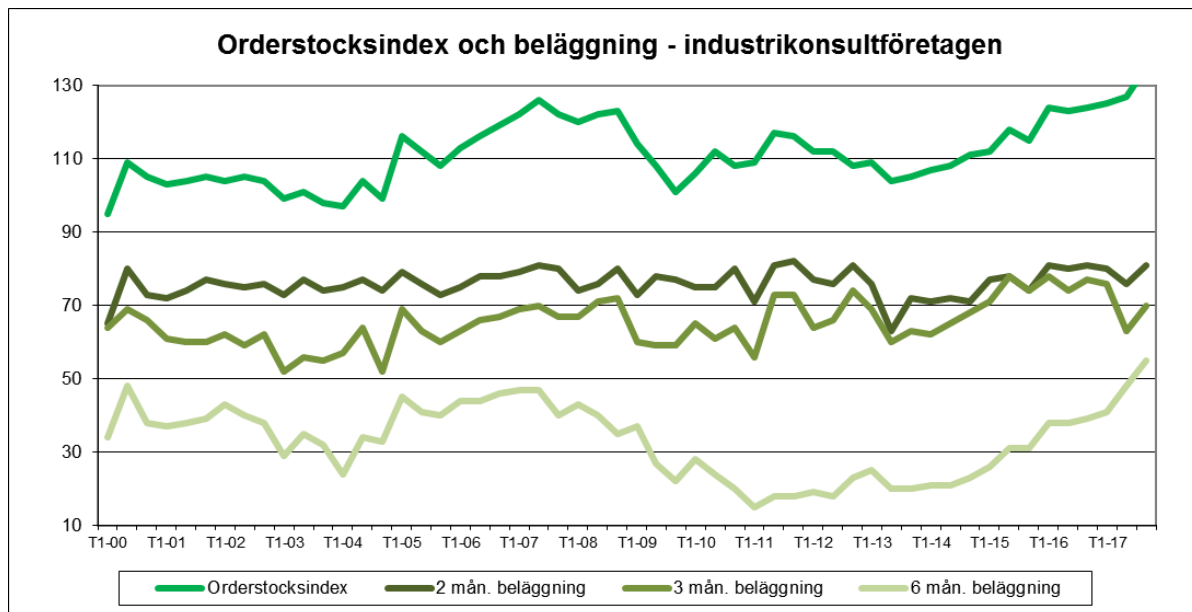


Diagram 13: Industrikonstulterna, orderstock och beläggning (2, 3 och 6 månader)

Tabellen nedan visar företagens förväntningar på orderlägets utveckling fördelat på de olika delsektorerna och hur mycket respektive delsektor representerar den totala omsättningen. Förväntningarna är positiva på samtliga delsektorer.

Industrikonsulter		Sep 2017			
Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2015	2014
Produktions-/processutveckling	44	52	4	27	26
Produktutveckling	48	48	4	21	35
Teknisk IT	60	30	10	8	17
Information/utbildning	33	67	0	15	5
Annat	23	77	0	29	17
Totalt vägt	44 (43)	52 (55)	4 (2)	100	100

Tabell 5: Industrikonstulternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

Tabellen nedan visar förväntningarna fördelat på de olika kundsegmenten samt hur mycket respektive kundsegment representerar den totala omsättningen. Högst konfidensnetttotal registrerades för teknisk IT; +50 (60-10). För de två stora delsektorerna produktions-/processutveckling samt produktutveckling registrerades också mycket positiva netttotal; +40 (44-4) respektive +44 (48-4).

Industrikonsulter Sep 2017					
Kundsegment	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökar	Oförändr.	Minskar	2016	2015
Gruvindustrin	67	33	0	5	6
Trä/massa/pappers ind	31	69	0	8	11
Läkemedels/kemiska ind	40	60	0	6	11
Livsmedelsindustrin	20	80	0	3	1
Metall/maskinindustrin					
- Metallindustri	22	78	0	6	2
- Maskinindustri	36	64	0	3	7
- Verkstadsindustri	33	67	0	11	9
Tillv el/optik/telekom prod	40	60	0	8	2
Tillv fordon/transp medel	40	60	0	17	25
Energi/kraft	45	46	9	23	14
Andra kundsegment	43	57	0	10	12
Totalt vägt	40 (47)	59 (49)	1 (4)	100	100

Tabell 6: Industrikonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på kundsegment.

Även här var förväntningarna positiva för samtliga kundsegment. Högst konfidensnettotal registrerades återigen för gruvindustrin, +67 (67-0) i denna mätning mot +83 (83-0) i föregående mätning.

Diagrammen nedan visar konfidenskurvornas utveckling för de olika delsektorerna. Trenden är oförändrad eller ökande för samtliga delsektorer förutom produktions-/processutveckling. Men det är fortfarande överlag positiva förväntningar, för samtliga delsektorer.

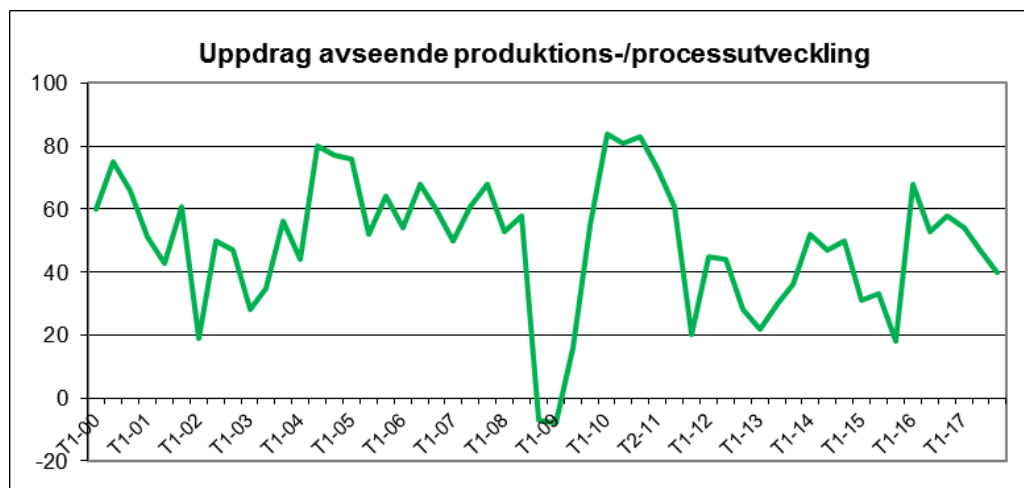


Diagram 14: Industrikonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende produktions- och processutveckling. Nettotal.

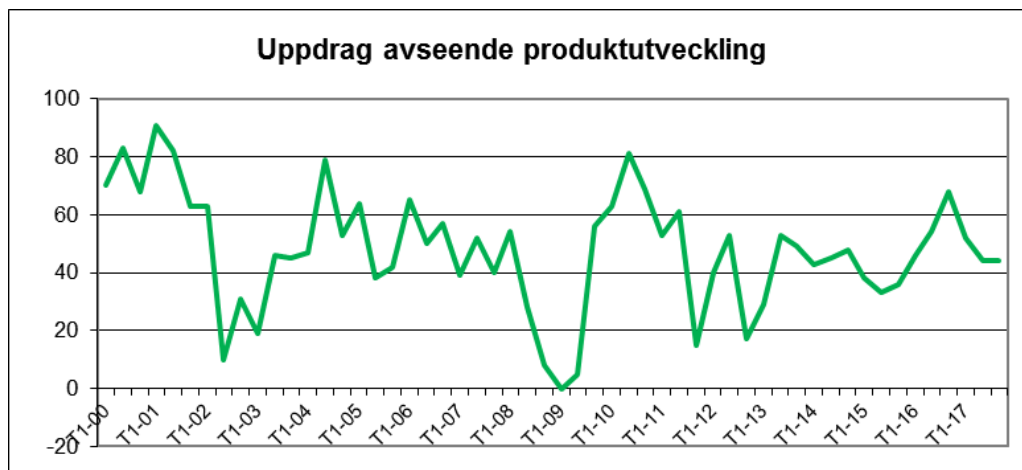


Diagram 15: Industrikonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende produktutveckling. Netttotal.

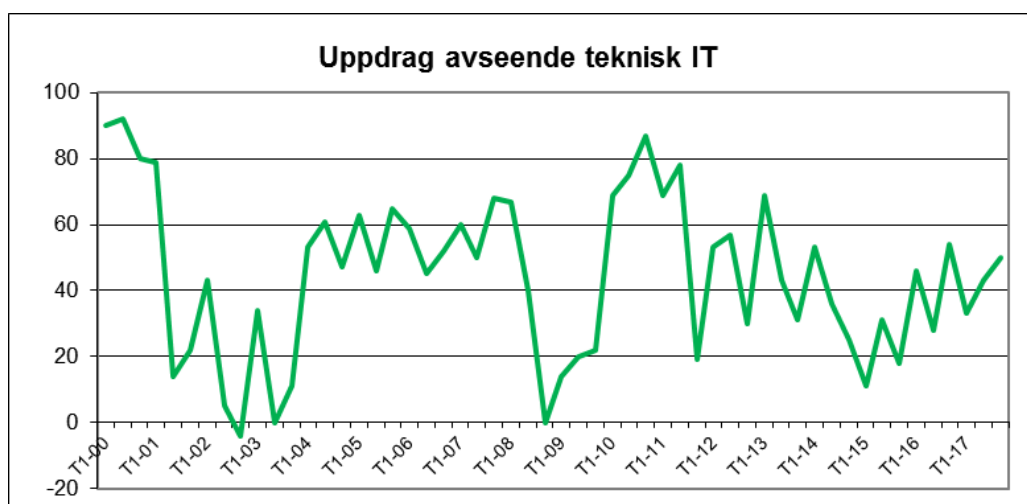


Diagram 16: Industrikonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende teknisk IT. Netttotal.

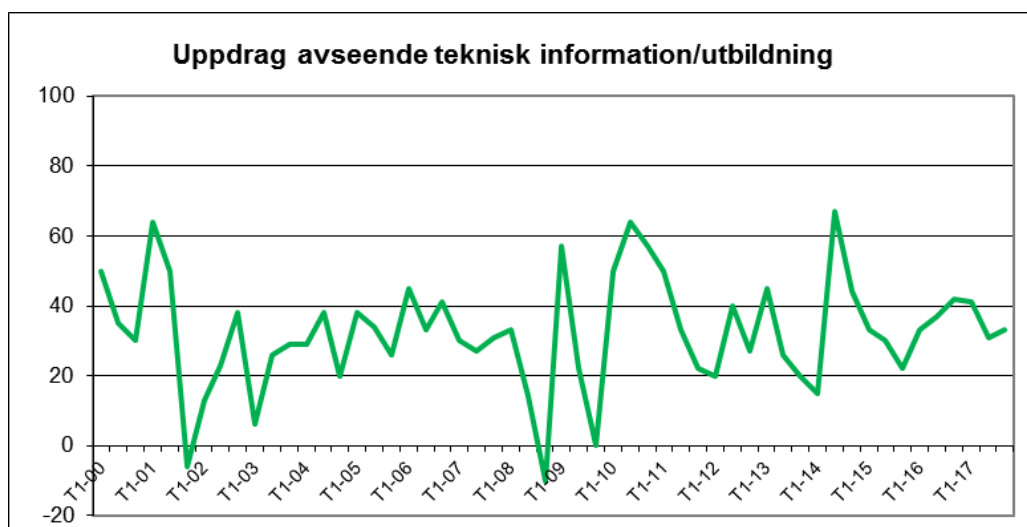


Diagram 17: Industrikonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende teknisk information/utbildning. Netttotal.

Lönsamheten försämrades något under andra tertialet jämfört med det första, vilket är naturligt med tanke på att sommarmånaderna infaller då. Rörelsemarginalen minskade till 6,3 % från 7,5 % i föregående mätning. Vid samma tidpunkt förra året var rörelsemarginalen 7,1 %, alltså högre än i år. Samtidigt svarade 57 % av de medverkande företagen att rörelsemarginalen var bättre under andra tertialet i år jämfört med samma period förra året. Endast 17 % svarade att den var sämre. Så utvecklingen varierar mellan olika företag.

Genomsnittet för de företag som medverkar i de här undersökningarna minskade, när man väger respektive företags rörelsemarginal med dess storlek. Industrikonslterna signalerade också förväntningar på att rörelsemarginalen för 2017 förbättras jämfört med 2016. Två av tre (65 %) uppgav att de tror detta medan endast 12 % tro på motsatt utveckling. För 2018 tror 41 % av de svarande att rörelsemarginalen förbättras medan 15 % tror på en försämring. Trenden är nog, trots allt, att lönsamheten långsamt stärks. Faktorerna bakom denna utveckling är givetvis det goda orderläget kombinerat med ökade debiteringsgrader och stigande priser.

Debiteringsgraden under maj till september var 81,9 % vilket är en rejäl ökning jämfört med föregående period då den var 79,1 %. Under samma period förra året var den 80,8 %. 39 % av företagen tror att debiteringsgraden ökar under de kommande sex månaderna medan endast 3 % tror att den minskar. Det ger nettotalet +36 (39-3).

För statistik över utvecklingen på regional nivå, se det regionala avsnittet.

SYSSELSÄTTNINGSLÄGET

Tre av fyra (77 %) företag i branschen behöver nyanställa. Det är i nivå med mätningen i maj då 76 % av företagen uppgav att de behövde anställa. Samtidigt har andelen företag som tror att de behöver dra ned på personalstyrkan minskat, till knappt 1 % från 3 % i maj. Nettotalet har alltså ökat till +76 (77-1) från +73 (76-3) i maj. I januari var det +76 (80-4). Diagrammet nedan visar rekryteringsbehovets utveckling över tiden. Arkitekt- och teknikkonsultföretagen presenteras gemensamt. Rekryteringsbehovet illustreras här av nettotalet mellan andelen företag som tror på ökad personalstyrka minus andelen företag som tror på en minskning.

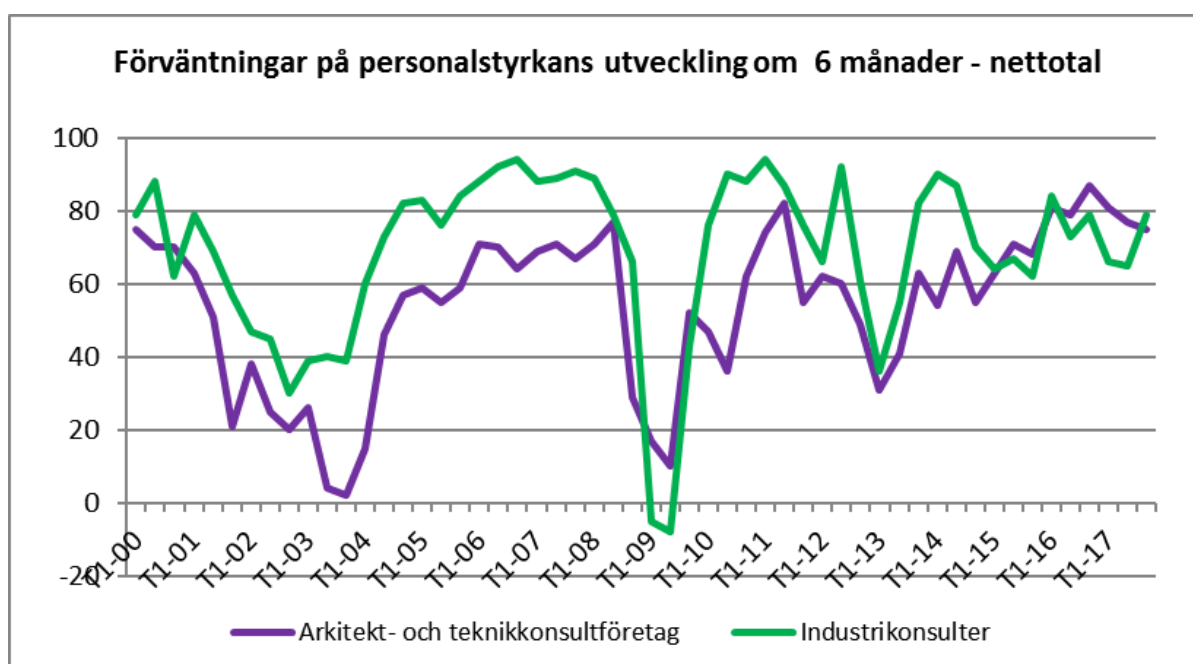


Diagram 18: Förväntningar på personalstyrkans utveckling om 6 månader. Teknikkonsulter och arkitekter tillsammans vs industriteknikkonsulter.

Störst rekryteringsbehov signalerar industrikonsulterna om, med ett nettotal på +79 (79-0). Där behöver alltså fyra av fem företag anställa. Inget företag visar intentioner på att minska personalstyrkan. Det är också en ökning jämfört med mätningen i maj då nettotalet var +65 (68-3). Teknikkonsulternas nettotal är nästan lika högt; +78 (80-2), vilket är en minskning från maj då det var +83 (85-2). Arkitekternas nettotal är +71 (71-0), vilket är en liten ökning jämfört med maj; +69 (69-0).

Diagrammet nedan visar kurvorna för arkitekter och teknikkonsulter var för sig, enligt den beskrivna utvecklingen ovan.

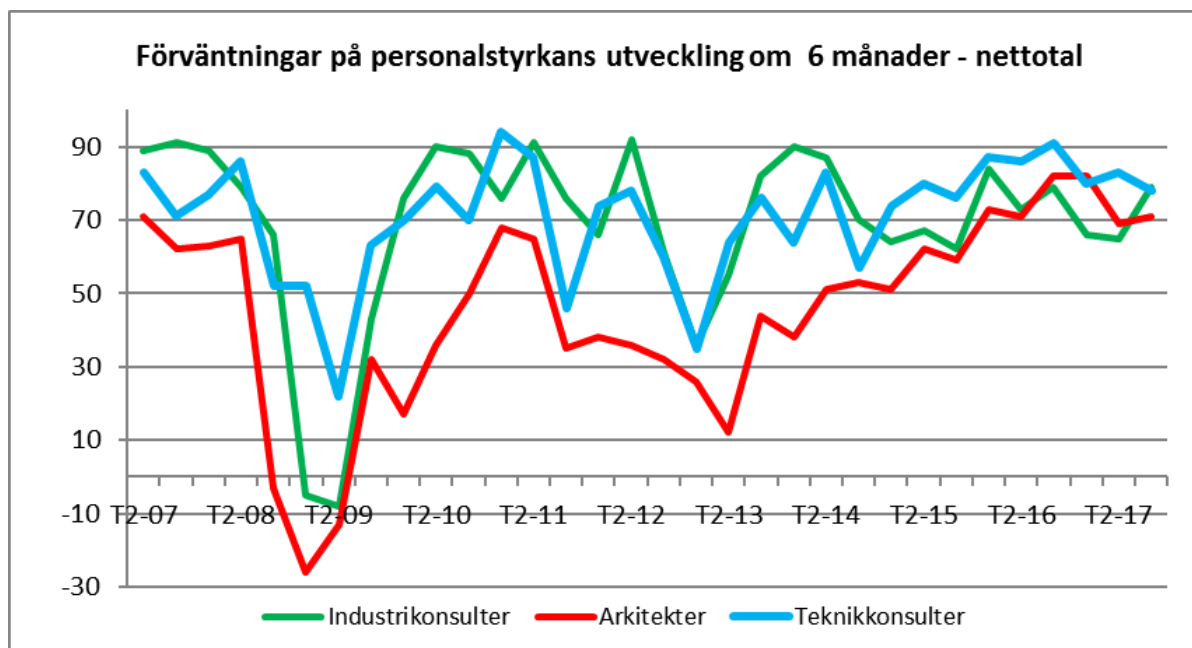


Diagram 19: Förväntningar på personalstyrkans utveckling om 6 månader. Teknikkonsulter, arkitekter var för sig samt industriteknikkonsulter.

Det stora rekryteringsbehovet återspeglas också i personalomsättningen⁴. Företagen rekryterar från varandra. Under 2016 kom nästan hälften av alla nyanställda i branschen från konkurrerande företag. Personalomsättningen är fortsatt mycket hög. Sammantaget för hela branschen under andra tertialet 2017 var den 6,1 %, vilket är en ökning från de 5,8 % under första tertialet. På årsbasis skulle det betyda drygt 18 % eller nästan var femte anställd. Förra året var personalomsättningen 15 % i branschen. Högst personalomsättning under perioden maj till september hade industrikonsulterna med 8,4 %. Arkitekt- och teknikonsultföretagen hade samma notering; 5,5 %. Kompetensförsörjningen är branschens största utmaning just nu, tillsammans med prissättning.

⁴ Personalomsättningen (POMS) definieras här som antalet personer som slutat under perioden (S) genom det genomsnittliga antalet anställda under perioden (IB = ingående antal anställda, UB = utgående antal anställda); eller: $POMS = S / ((IB + UB) / 2)$.

REGIONAL STATISTIK

Orderläget är fortsatt starkt överlag i branschen, det har till och med stärkts för arkitekt- och industrikonsultföretagen sedan i maj. Detsamma gäller, i princip, runt om i landet. Men man kan börja skönja vissa tecken på avmattning. Mest optimistiska om fortsatt ökande ordergång är företagen i storstadsregionerna (Stockholm, Göteborg och Malmö), Västra Götaland och Östra Svealand. Företagen är också övervägande positiva i Övre och Nedre Norrland samt i Östra Götaland. I Södra Götaland och Västra Svealand är det lite mer spritt. Teknikkonsulterna och industrikonsulterna är alltså positiva medan arkitekterna förväntar sig avtagande ordergång.

När det kommer till rekryteringsbehovet är det fortsatt stort i de allra flesta regionerna. Några signaler som ser tydliga ut är att industrikonsulterna har allt svårare att hålla kvar sin personal. Det kan man utläsa när man ser att personalstyrkan har minskat i vissa regioner samtidigt som rekryteringsbehoven fortfarande är mycket höga. En annan signal är att arkitektföretagen i många regioner förväntar sig en avmattning i rekryteringsbehoven. Man tror att förändringarna blir neutrala under de kommande sex månaderna. Det i sig kan ju också vara en indikator på att arkitekterna kan ha nått toppen uppdragsmässigt och att ordergången börjar mattas av under 2018. Därför behöver man inte växa personalmässigt den närmaste tiden. Det ska dock återigen påpekas att överlag är det full beläggning, ökande ordergång och utbredd optimism runt om i landet. Det finns signaler som kan tyda på en annalkande avmattning, men det är i så fall inget drastiskt.

Statistik på riksnivå, att jämföra med

För att kunna jämföra de regionala siffrorna med rikssnittet presenteras här kortfattat motsvarande siffror för respektive verksamhetsområde på riksnivå. I diagrammen, som illustrerar förväntningarna på orderlägets utveckling, visas även kurvor för rikssnittet. Hur orderutvecklingen varit under den senaste perioden finns det inga motsvariga siffror för på nationell nivå. Där ställs frågan annorlunda och ligger till grund för orderstocksindex.

Förväntningarna på orderlägets utveckling, eller konfidensnettotalen, var på riksnivå:

- Industrikonsulterna +48 (51-3)
- Teknikkonsulterna +39 (39-0)
- Arkitekterna +33 (39-6)

Nettotalen över förväntad personalutveckling för kommande sex månader var på riksnivå:

- Industrikonsulterna +79 (79-0)
- Teknikkonsulterna +78 (80-2)
- Arkitekterna +71 (71-0)

OM DEN REGIONALA STATISTIKEN

Statistiken visar hur företagen med verksamhet i respektive region svarat för respektive verksamhetsområde. Statistiken visas både i ett diagram och i tabellform. Underlaget för respektive region är i vissa fall väldigt litet. Därför ska statistiken ses som indikativ för läget i respektive region.

Om diagrammen

Konfidensindikator över förväntningarna på orderlägets utveckling om sex månader. Nettotal (skillnaden mellan andelen positiva och negativa företag) för regionen samt genomsnitt för riket; för arkitekter, industrikonsulter samt teknikkonsulter.

Om tabellerna

Tabellen visar en sammanställning över hur företagen svarat för respektive verksamhetsområde i regionen. Nettotalet visar skillnaden mellan andelen som signalerar om en förbättring minus de som signalerar om försämring. Nettotalen över förväntningar på orderlägets utveckling illustreras i diagrammet ovan. I de fall antalet svarande anses ha varit för lågt redovisas inga siffror.

På följande sidor redovisas läget region för region. Diagrammet visar konfidenskurvan över förväntad orderutveckling om sex månader. I tabellen nedanför redovisas samtliga siffror i varje region. Först orderutveckling sedan senaste mätningen och förväntad orderutveckling om sex månader. Sedan personalutveckling sedan förra mätningen samt förväntad personalutveckling om sex månader.

Där det saknas siffror har underlaget varit för tunt.

Övre Norrland (Lappland, Norrbotten, Västerbotten)

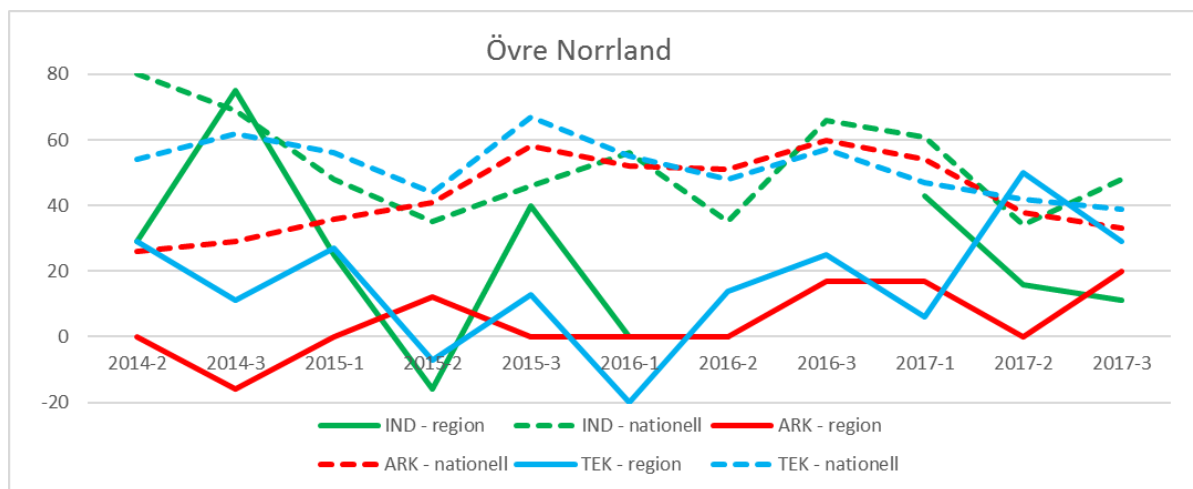


Diagram 20: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Övre Norrland (Lappland, Norrbotten, Västerbotten)

	Orderutveckling								Personalutveckling							
	Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period			
	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	33%	67%	0%	33%	33%	50%	17%	16%	20%	60%	20%	0%				
2017 1	43%	57%	0%	43%	43%	57%	0%	43%	0%	83%	17%	-17%	33%	30%	17%	16%
2016 3				0%				0%	0%	100%	0%	0%	40%	60%	0%	40%
2016 2	20%	60%	20%	0%	20%	60%	20%	0%	17%	66%	17%	0%	0%	100%	0%	0%
2016 1	14%	72%	14%	0%	11%	78%	11%	0%	50%	50%	0%	50%	50%	50%	0%	50%
2015 3	0%	80%	20%	-20%	40%	60%	0%	40%	11%	78%	11%	0%	30%	70%	0%	30%
2015 2					17%	50%	33%	-16%	20%	80%	0%	20%	40%	60%	0%	40%
2015 1	0%	100%	0%	0%	25%	75%	0%	25%	50%	50%	0%	50%	75%	25%	0%	75%
2014 3	20%	60%	20%	0%	75%	25%	0%	75%	25%	75%	0%	25%	100%	0%	0%	100%
2014 2	43%	57%	0%	43%	29%	71%	0%	29%	14%	86%	0%	14%	67%	33%	0%	67%
ARKITEKTER																
2017 2	20%	80%	0%	20%	20%	60%	20%	0%								
2017 1	0%	100%	0%	0%	17%	83%	0%	17%				0%				0%
2016 3	14%	86%	0%	14%	17%	83%	0%	17%	20%	80%	0%	20%	17%	83%	0%	17%
2016 2	50%	50%	0%	50%	0%	100%	0%	0%	20%	80%	0%	20%	40%	40%	20%	20%
2016 1	0%	83%	17%	-17%	0%	100%	0%	0%				0%				0%
2015 3																
2015 2					12%	88%	0%	12%	14%	57%	29%	-15%	43%	57%	0%	43%
2015 1					0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	25%	75%	0%	25%
2014 3	20%	80%	0%	20%	17%	50%	33%	-16%	20%	80%	0%	20%	40%	60%	0%	40%
2014 2	0%	67%	33%	-33%	0%	100%	0%	0%	33%	67%	0%	33%	0%	100%	0%	0%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	44%	50%	6%	38%	50%	50%	0%	50%	57%	36%	7%	50%	64%	36%	0%	64%
2017 1	0%	100%	0%	0%	17%	83%	0%	17%	42%	58%	0%	42%	69%	31%	0%	69%
2016 3	31%	63%	6%	25%	25%	75%	0%	25%	43%	43%	14%	29%	60%	40%	0%	60%
2016 2	33%	34%	33%	0%	21%	72%	7%	14%	42%	41%	17%	25%	42%	33%	25%	17%
2016 1	12%	63%	25%	-13%	0%	80%	20%	-20%	23%	77%	0%	23%	29%	64%	7%	22%
2015 3	20%	53%	27%	-7%	19%	75%	6%	13%	20%	60%	20%	0%	45%	55%	0%	45%
2015 2					8%	77%	15%	-7%	50%	42%	8%	42%	54%	46%	0%	54%
2015 1	9%	82%	9%	0%	27%	73%	0%	27%	33%	67%	0%	33%	20%	80%	0%	20%
2014 3	22%	67%	11%	11%	11%	89%	0%	11%	37%	63%	0%	37%	50%	50%	0%	50%
2014 2	25%	75%	0%	25%	29%	71%	0%	29%	0%	100%	0%	0%	29%	71%	0%	29%

Tabell 7: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Nedre Norrland (Ångermanland, Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Gästrikland)

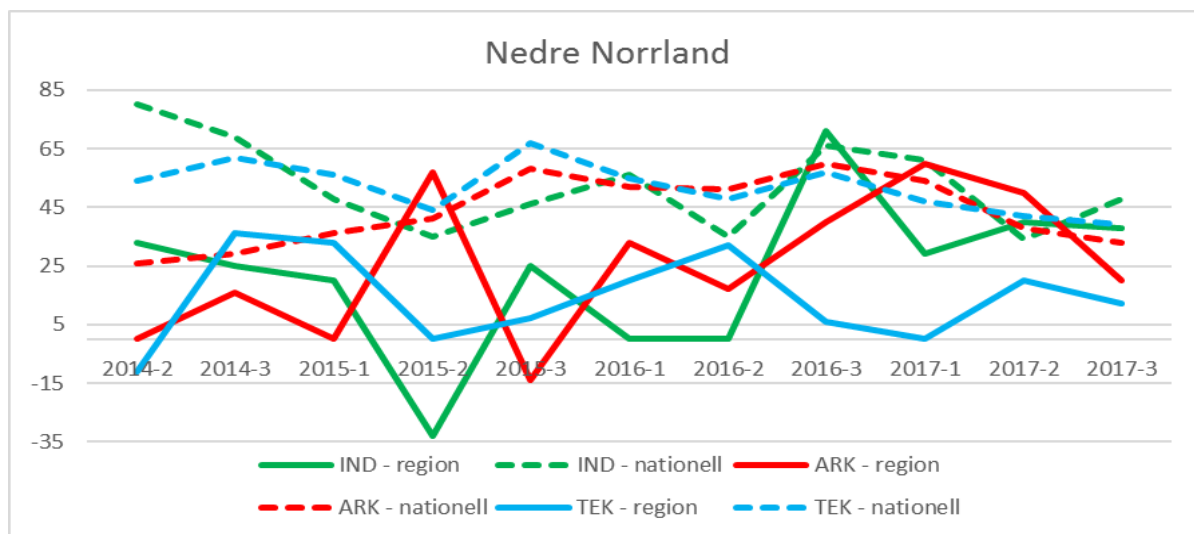


Diagram 21: Förförväntningar på orderläget i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Nedre Norrland (Ångermanland, Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Gästrikland)

	Orderutveckling								Personalutveckling							
	Senaste mätperioden				Förförväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förförväntningar kommande period			
	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2					60%	20%	20%	40%								
2017 1	12%	88%	0%	12%	29%	71%	0%	29%	17%	73%	0%	17%	33%	67%	0%	33%
2016 3	29%	71%	0%	29%	71%	29%	0%	71%	0%	71%	29%	-29%	29%	71%	0%	29%
2016 2	29%	42%	29%	0%	14%	72%	14%	0%	20%	60%	20%	0%	20%	80%	0%	20%
2016 1	71%	29%	0%	71%	12%	76%	12%	0%	50%	50%	0%	50%	33%	67%	0%	33%
2015 3	17%	58%	25%	-8%	33%	59%	8%	25%	18%	64%	18%	0%	42%	58%	0%	42%
2015 2					0%	67%	33%	-33%	40%	60%	0%	40%	20%	80%	0%	20%
2015 1	33%	67%	0%	33%	40%	40%	20%	20%	20%	60%	20%	0%	40%	60%	0%	40%
2014 3	60%	40%	0%	60%	25%	75%	0%	25%	25%	50%	25%	0%	60%	40%	0%	60%
2014 2	33%	67%	0%	33%	33%	67%	0%	33%	17%	83%	0%	17%	60%	40%	0%	60%
ARKITEKTER																
2017 2	60%	40%	0%	60%	50%	50%	0%	50%								
2017 1	60%	40%	0%	60%	60%	40%	0%	60%				0%				0%
2016 3	0%	80%	20%	-20%	40%	60%	0%	40%								
2016 2	20%	60%	20%	0%	20%	80%	0%	20%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
2016 1	50%	50%	0%	50%	33%	67%	0%	33%								
2015 3	18%	64%	18%	0%	42%	58%	0%	42%								
2015 2	40%	60%	0%	40%	20%	80%	0%	20%	0%	80%	20%	-20%	40%	60%	0%	40%
2015 1	20%	60%	20%	0%	40%	60%	0%	40%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
2014 3	25%	50%	25%	0%	60%	40%	0%	60%	40%	60%	0%	40%	0%	100%	0%	0%
2014 2	17%	83%	0%	17%	60%	40%	0%	60%	50%	50%	0%	50%	0%	100%	0%	0%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	29%	59%	12%	17%	20%	80%	0%	20%	31%	46%	23%	8%	42%	58%	0%	42%
2017 1	21%	68%	11%	10%	11%	78%	11%	0%	33%	67%	0%	33%	39%	61%	0%	39%
2016 3	28%	72%	0%	28%	6%	94%	0%	6%	33%	67%	0%	33%	40%	60%	0%	40%
2016 2	25%	56%	19%	6%	38%	56%	6%	32%	33%	59%	8%	25%	46%	39%	15%	31%
2016 1	13%	75%	12%	1%	20%	80%	0%	20%	36%	64%	0%	36%	31%	69%	0%	31%
2015 3	21%	58%	21%	0%	20%	67%	13%	7%	40%	50%	10%	30%	70%	20%	10%	60%
2015 2					12%	76%	12%	0%	31%	54%	15%	16%	47%	46%	7%	40%
2015 1	17%	75%	8%	9%	33%	67%	0%	33%	36%	46%	18%	18%	45%	55%	0%	45%
2014 3	27%	55%	18%	9%	36%	64%	0%	36%	30%	50%	20%	10%	30%	70%	0%	30%
2014 2	10%	80%	10%	0%	0%	89%	11%	-11%	20%	70%	10%	10%	10%	80%	10%	0%

Tabell 8: Faktisk och förförväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Västra Svealand (Dalarna, Värmland, Västmanland, Närke)

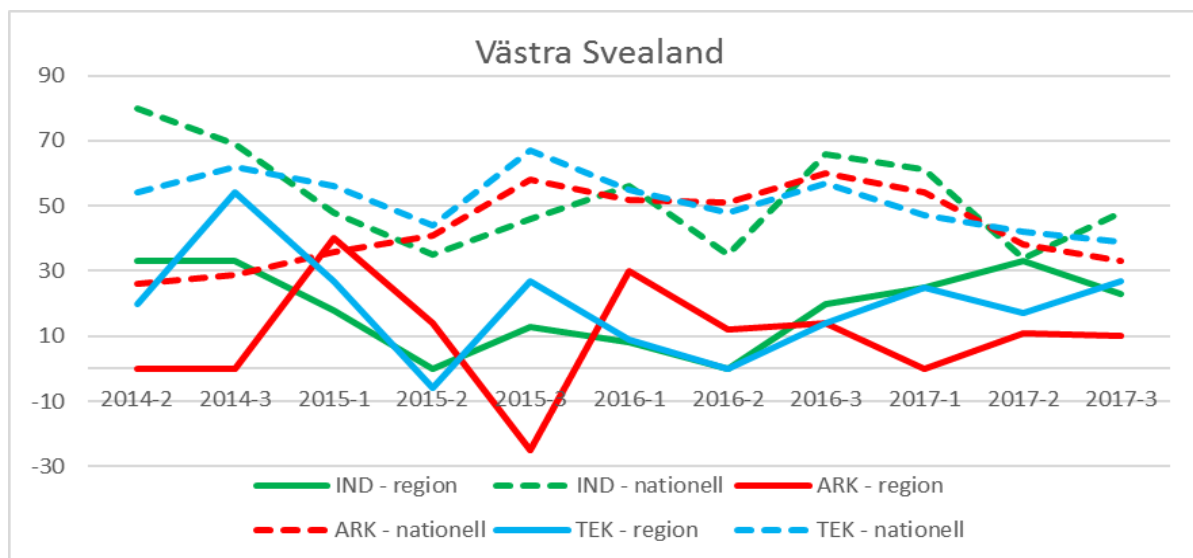


Diagram 22: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Västra Svealand (Dalarna, Värmland, Västmanland, Närke)																
Orderutveckling								Personalutveckling								
Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				
Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto	
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	44%	44%	12%	32%	33%	67%	0%	33%	43%	43%	14%	29%	50%	50%	0%	50%
2017 1	42%	58%	0%	42%	25%	75%	0%	25%	28%	29%	43%	-15%	62%	38%	0%	62%
2016 3	22%	67%	11%	11%	30%	60%	10%	20%	57%	43%	0%	57%	50%	50%	0%	50%
2016 2	36%	55%	9%	27%	8%	84%	8%	0%	10%	80%	10%	0%	30%	70%	0%	30%
2016 1	8%	69%	23%	-15%	8%	92%	0%	8%	18%	55%	27%	-9%	36%	64%	0%	36%
2015 3	20%	73%	7%	13%	20%	73%	7%	13%	8%	84%	8%	0%	23%	77%	0%	23%
2015 2					8%	84%	8%	0%	22%	67%	11%	11%	44%	45%	11%	33%
2015 1	18%	73%	9%	9%	36%	46%	18%	18%	10%	30%	60%	-50%	33%	56%	11%	22%
2014 3	10%	90%	0%	10%	44%	45%	11%	33%	25%	50%	25%	0%	50%	38%	12%	38%
2014 2	22%	67%	11%	11%	33%	67%	0%	33%	33%	56%	11%	22%	56%	33%	11%	45%
ARKITEKTER																
2017 2	25%	75%	0%	25%	22%	67%	11%	14%	50%	40%	10%	40%	40%	60%	0%	40%
2017 1	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	14%				0%				0%
2016 3	0%	100%	0%	0%	14%	86%	0%	14%				0%	0%	100%	0%	0%
2016 2	33%	67%	0%	33%	12%	88%	0%	12%	20%	80%	0%	20%	0%	100%	0%	0%
2016 1	25%	75%	0%	25%	30%	70%	0%	30%				0%				0%
2015 3																
2015 2					14%	86%	0%	14%	40%	60%	0%	40%	43%	57%	0%	43%
2015 1	33%	67%	0%	33%	40%	60%	0%	40%	50%	50%	0%	50%	75%	25%	0%	75%
2014 3	0%	100%	0%	0%	17%	66%	17%	0%	17%	83%	0%	17%	0%	100%	0%	0%
2014 2	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	25%	75%	0%	25%	17%	83%	0%	17%	38%	56%	6%	32%	40%	60%	0%	40%
2017 1	14%	81%	5%	9%	25%	75%	0%	25%	44%	50%	6%	38%	53%	47%	0%	53%
2016 3	18%	77%	5%	13%	19%	76%	5%	14%	44%	56%	0%	44%	67%	33%	0%	67%
2016 2	11%	83%	6%	5%	17%	66%	17%	0%	20%	73%	7%	13%	50%	36%	14%	36%
2016 1	27%	68%	5%	22%	14%	81%	5%	9%	30%	65%	5%	25%	45%	50%	5%	40%
2015 3	18%	76%	6%	12%	32%	63%	5%	27%	36%	55%	9%	27%	73%	18%	9%	64%
2015 2					6%	82%	12%	-6%	40%	53%	7%	33%	50%	50%	0%	50%
2015 1	7%	93%	0%	7%	27%	73%	0%	27%	21%	72%	7%	14%	31%	69%	0%	31%
2014 3	23%	54%	23%	0%	54%	46%	0%	54%	10%	70%	20%	-10%	40%	50%	10%	30%
2014 2	9%	82%	9%	0%	20%	80%	0%	20%	30%	70%	0%	30%	50%	50%	0%	50%

Tabell 9: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Östra Svealand, exklusive Stockholm (Uppland, Södermanland)

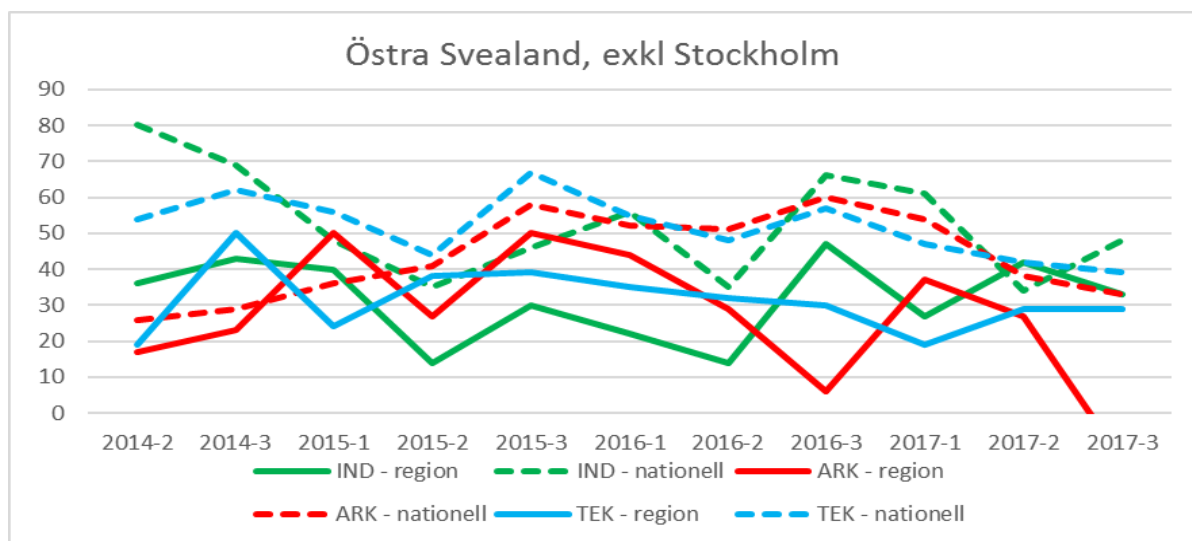


Diagram 23: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Östra Svealand, exkl Stockholm (Uppland, Södermanland)

	Orderutveckling								Personalutveckling							
	Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period			
	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	43%	57%	0%	43%	42%	58%	0%	42%	22%	45%	33%	-11%	43%	57%	0%	43%
2017 1	33%	60%	7%	26%	27%	73%	0%	27%	20%	70%	10%	10%	60%	40%	0%	60%
2016 3	38%	58%	5%	33%	47%	53%	0%	47%	36%	46%	18%	18%	46%	54%	0%	46%
2016 2	29%	71%	0%	29%	14%	86%	0%	14%	33%	67%	0%	33%	40%	60%	0%	40%
2016 1	18%	76%	6%	12%	29%	64%	7%	22%	13%	87%	0%	13%	23%	77%	0%	23%
2015 3	24%	76%	0%	24%	30%	70%	0%	30%	17%	83%	0%	17%	33%	67%	0%	33%
2015 2					14%	86%	0%	14%	22%	78%	0%	22%	22%	78%	0%	22%
2015 1	50%	42%	8%	42%	40%	60%	0%	40%	29%	71%	0%	29%	33%	67%	0%	33%
2014 3	17%	83%	0%	17%	43%	57%	0%	43%	33%	67%	0%	33%	75%	25%	0%	75%
2014 2	22%	78%	0%	22%	36%	64%	0%	36%	38%	62%	0%	38%	37%	50%	13%	24%
ARKITEKTER																
2017 2	27%	73%	0%	27%	27%	73%	0%	27%	50%	50%	0%	50%	37%	63%	0%	37%
2017 1	38%	62%	0%	38%	37%	63%	0%	37%	43%	57%	0%	43%	33%	67%	0%	33%
2016 3	29%	59%	12%	17%	25%	56%	19%	6%	17%	83%	0%	17%	25%	63%	12%	13%
2016 2	76%	24%	0%	76%	29%	71%	0%	29%	0%	100%	0%	0%	33%	67%	0%	33%
2016 1	50%	50%	0%	50%	44%	56%	0%	44%	57%	43%	0%	57%	50%	50%	0%	50%
2015 3	47%	48%	5%	42%	50%	50%	0%	50%	36%	64%	0%	36%	45%	55%	0%	45%
2015 2					37%	53%	10%	27%	40%	50%	10%	30%	70%	30%	0%	70%
2015 1	50%	50%	0%	50%	50%	50%	0%	50%	62%	38%	0%	62%	37%	63%	0%	37%
2014 3	33%	67%	0%	33%	23%	77%	0%	23%	29%	71%	0%	29%	50%	50%	0%	50%
2014 2	50%	50%	0%	50%	17%	83%	0%	17%	25%	75%	0%	25%	33%	67%	0%	33%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	39%	52%	9%	30%	29%	71%	0%	29%	50%	33%	17%	33%	44%	56%	0%	44%
2017 1	26%	74%	0%	26%	23%	73%	4%	19%	43%	57%	0%	43%	33%	67%	0%	33%
2016 3	29%	71%	0%	29%	30%	70%	0%	30%	52%	48%	0%	52%	67%	33%	0%	67%
2016 2	33%	67%	0%	33%	32%	68%	0%	32%	33%	67%	0%	33%	50%	50%	0%	50%
2016 1	36%	64%	0%	36%	39%	57%	4%	35%	22%	69%	9%	13%	54%	41%	5%	49%
2015 3	28%	68%	4%	24%	43%	53%	4%	39%	31%	56%	13%	18%	59%	41%	0%	59%
2015 2					46%	46%	8%	38%	45%	35%	20%	25%	46%	46%	8%	38%
2015 1	25%	71%	4%	21%	28%	68%	4%	24%	31%	56%	13%	18%	39%	55%	6%	33%
2014 3	38%	56%	6%	32%	50%	50%	0%	50%	31%	69%	0%	31%	46%	46%	8%	38%
2014 2	31%	63%	6%	25%	19%	81%	0%	19%	31%	69%	0%	31%	31%	69%	0%	31%

Tabell 10: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Stockholm

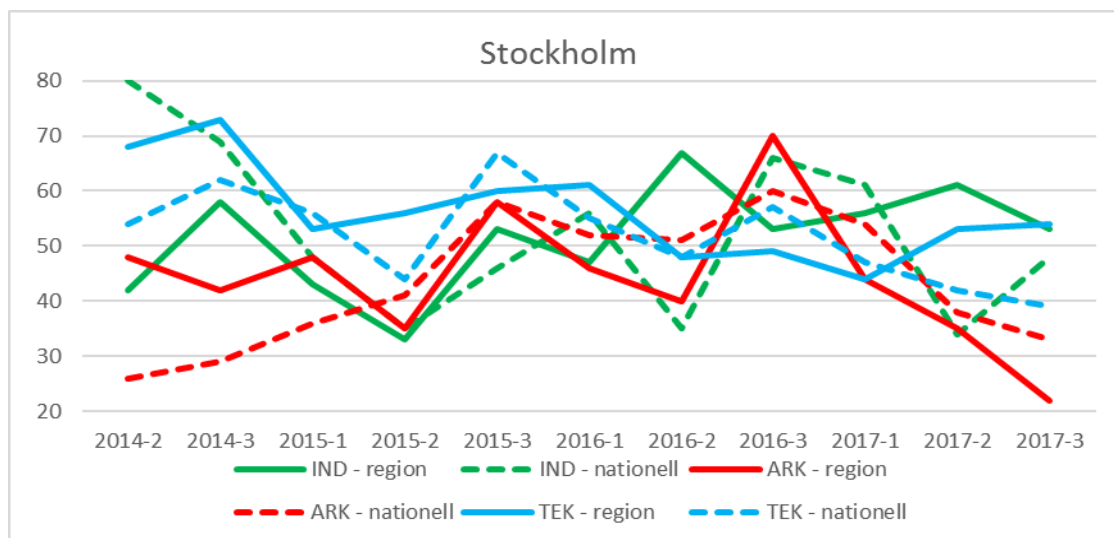


Diagram 24: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Stockholm																
Orderutveckling								Personalutveckling								
Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				
Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	58%	42%	0%	58%	61%	39%	0%	61%	33%	50%	17%	16%	73%	27%	0%	73%
2017 1	50%	39%	11%	39%	56%	44%	0%	56%	58%	34%	8%	50%	77%	23%	0%	77%
2016 3	53%	47%	0%	53%	60%	33%	7%	53%	60%	33%	7%	53%	75%	25%	0%	75%
2016 2	57%	43%	0%	57%	67%	33%	0%	67%	60%	40%	0%	60%	76%	24%	0%	76%
2016 1	35%	65%	0%	35%	47%	53%	0%	47%	44%	37%	19%	25%	80%	20%	0%	80%
2015 3	53%	47%	0%	53%	53%	47%	0%	53%	64%	29%	7%	57%	67%	33%	0%	67%
2015 2					33%	67%	0%	33%	60%	40%	0%	60%	90%	10%	0%	46%
2015 1	44%	45%	11%	33%	43%	57%	0%	43%	62%	25%	13%	49%	86%	14%	0%	86%
2014 3	57%	36%	7%	50%	58%	42%	0%	58%	44%	45%	11%	33%	78%	0%	22%	56%
2014 2	31%	61%	8%	23%	42%	58%	0%	42%	50%	50%	0%	50%	73%	18%	9%	64%
ARKITEKTER																
2017 2	50%	46%	4%	46%	35%	65%	0%	35%	50%	40%	10%	40%	62%	38%	0%	62%
2017 1	54%	46%	0%	54%	44%	56%	0%	44%	68%	32%	0%	68%	67%	33%	0%	67%
2016 3	71%	25%	4%	67%	70%	30%	0%	70%	63%	26%	11%	52%	73%	27%	0%	73%
2016 2	63%	37%	0%	63%	44%	52%	4%	40%	54%	35%	11%	43%	73%	23%	4%	69%
2016 1	55%	41%	4%	51%	46%	54%	0%	46%	63%	29%	8%	55%	83%	17%	0%	83%
2015 3	55%	45%	0%	55%	58%	42%	0%	58%	44%	48%	8%	36%	54%	46%	0%	54%
2015 2					46%	43%	11%	35%	44%	40%	16%	28%	73%	23%	4%	69%
2015 1	58%	38%	4%	54%	52%	44%	4%	48%	61%	35%	4%	57%	52%	39%	9%	43%
2014 3	40%	56%	4%	36%	42%	58%	0%	42%	54%	33%	13%	41%	42%	54%	4%	38%
2014 2	62%	38%	0%	62%	48%	52%	0%	48%	69%	23%	8%	61%	58%	42%	0%	58%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	58%	39%	3%	55%	56%	41%	3%	53%	71%	22%	7%	64%	96%	4%	0%	96%
2017 1	37%	63%	0%	37%	47%	50%	3%	44%	50%	38%	12%	38%	78%	19%	3%	75%
2016 3	39%	61%	0%	39%	49%	51%	0%	49%	57%	30%	13%	44%	90%	10%	0%	90%
2016 2	62%	38%	0%	62%	48%	52%	0%	48%	52%	39%	9%	43%	78%	22%	0%	78%
2016 1	51%	49%	0%	51%	61%	39%	0%	61%	64%	33%	3%	61%	82%	18%	0%	82%
2015 3	53%	38%	9%	44%	63%	34%	3%	60%	54%	35%	11%	43%	76%	24%	0%	76%
2015 2					59%	38%	3%	56%	62%	25%	13%	49%	81%	19%	0%	81%
2015 1	8%	92%	0%	8%	53%	47%	0%	53%	60%	40%	0%	60%	76%	24%	0%	76%
2014 3	56%	44%	0%	56%	73%	27%	0%	73%	50%	41%	9%	41%	77%	23%	0%	77%
2014 2	70%	26%	4%	66%	68%	32%	0%	68%	61%	35%	4%	57%	75%	25%	0%	75%

Tabell 11: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Västra Götaland, exklusive Göteborg (Dalsland, Bohuslän, Västergötland)

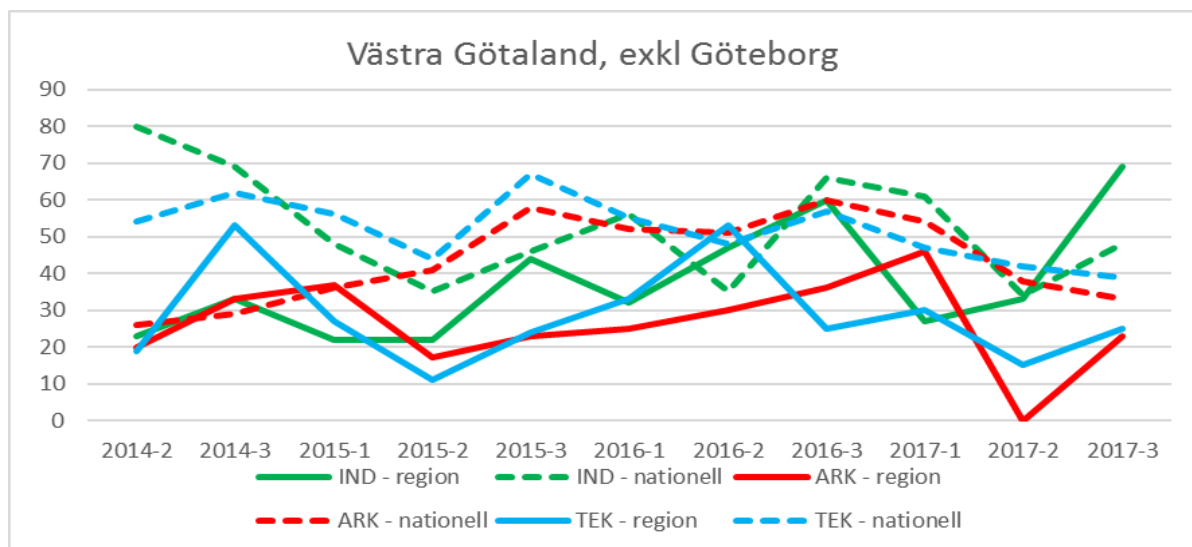


Diagram 25: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Västra Götaland, exkl Göteborg (Dalsland, Bohuslän, Västergötland)																
	Orderutveckling								Personalutveckling							
	Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period			
	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto	Bättre	Oför	Sämr	Netto
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	30%	60%	10%	20%	33%	67%	0%	33%	20%	80%	0%	20%	69%	31%	0%	69%
2017 1	42%	53%	5%	37%	33%	61%	6%	27%	42%	58%	0%	42%	50%	50%	0%	50%
2016 3	67%	33%	0%	67%	60%	40%	0%	60%	54%	46%	0%	54%	54%	46%	0%	54%
2016 2	53%	40%	7%	46%	47%	53%	0%	47%	45%	55%	0%	45%	42%	58%	0%	42%
2016 1	41%	53%	6%	35%	38%	56%	6%	32%	50%	50%	0%	50%	76%	24%	0%	76%
2015 3	33%	61%	8%	25%	44%	56%	0%	44%	50%	44%	6%	44%	44%	56%	0%	44%
2015 2					29%	64%	7%	22%	33%	67%	0%	33%	46%	46%	8%	38%
2015 1	30%	70%	0%	30%	22%	78%	0%	22%	29%	71%	0%	29%	50%	50%	0%	50%
2014 3	29%	71%	0%	29%	50%	33%	17%	33%	25%	50%	25%	0%	50%	25%	25%	25%
2014 2	46%	31%	23%	23%	31%	61%	8%	23%	33%	59%	8%	25%	33%	59%	8%	25%
ARKITEKTER																
2017 2	11%	89%	0%	11%	11%	78%	11%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
2017 1	36%	64%	0%	36%	46%	54%	0%	46%	14%	86%	0%	14%	29%	71%	0%	29%
2016 3	36%	64%	0%	36%	36%	64%	0%	36%	20%	80%	0%	20%	17%	83%	0%	17%
2016 2	50%	50%	0%	50%	30%	70%	0%	30%	33%	67%	0%	33%	33%	67%	0%	33%
2016 1	27%	73%	0%	27%	25%	75%	0%	25%								0%
2015 3	33%	59%	8%	25%	23%	77%	0%	23%					20%	80%	0%	20%
2015 2					25%	67%	8%	17%	0%	86%	14%	-14%	43%	57%	0%	43%
2015 1	11%	78%	11%	0%	37%	63%	0%	37%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
2014 3	17%	83%	0%	17%	33%	67%	0%	33%	17%	66%	17%	0%	17%	83%	0%	17%
2014 2	17%	83%	0%	17%	20%	80%	0%	20%	40%	60%	0%	40%	0%	100%	0%	0%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	38%	62%	0%	38%	15%	85%	0%	15%	37%	63%	0%	37%	56%	44%	0%	56%
2017 1	23%	73%	4%	19%	30%	70%	0%	30%	38%	52%	10%	28%	50%	50%	0%	50%
2016 3	35%	65%	0%	35%	25%	75%	0%	25%	53%	42%	5%	48%	45%	55%	0%	45%
2016 2	32%	68%	0%	32%	53%	47%	0%	53%	25%	69%	6%	19%	44%	56%	0%	44%
2016 1	31%	65%	4%	27%	37%	59%	4%	33%	22%	69%	9%	13%	48%	52%	0%	48%
2015 3	24%	76%	0%	24%	24%	76%	0%	24%	33%	50%	17%	16%	42%	58%	0%	42%
2015 2					28%	55%	17%	11%	57%	43%	0%	57%	46%	54%	0%	46%
2015 1	32%	63%	5%	27%	27%	73%	0%	27%	30%	65%	5%	25%	37%	63%	0%	37%
2014 3	33%	54%	13%	20%	53%	47%	0%	53%	0%	100%	0%	0%	10%	90%	0%	10%
2014 2	27%	66%	7%	20%	19%	81%	0%	19%	8%	92%	0%	8%	14%	86%	0%	14%

Tabell 12: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Göteborg

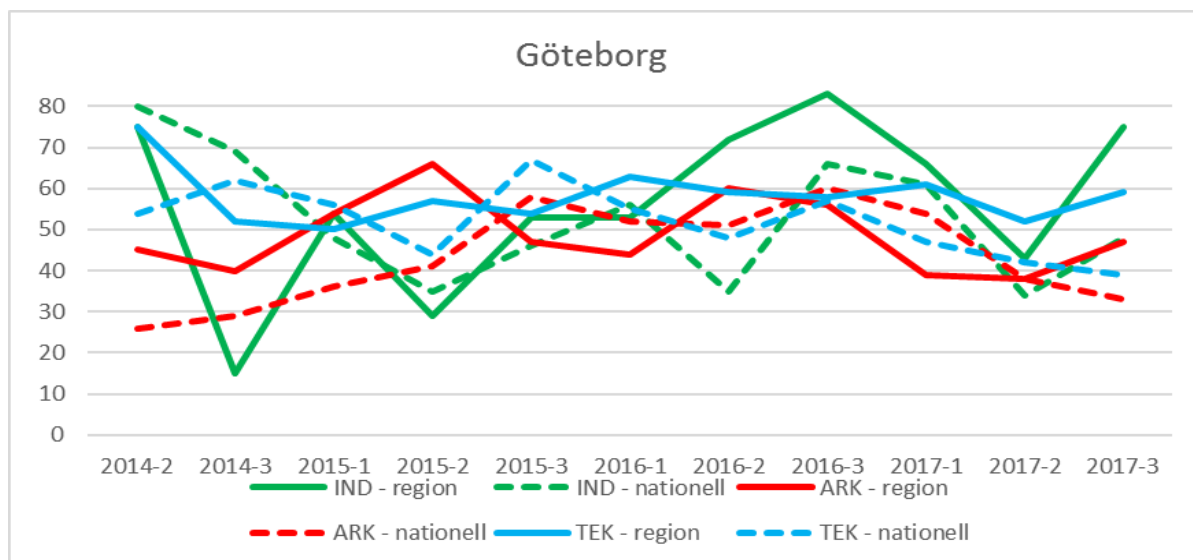


Diagram 26: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Göteborg																
Orderutveckling								Personalutveckling								
Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				
Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	33%	67%	0%	33%	43%	57%	0%	43%	43%	43%	14%	29%	69%	31%	0%	69%
2017 1	59%	36%	5%	54%	71%	24%	5%	66%	42%	32%	16%	26%	79%	21%	0%	79%
2016 3	74%	26%	0%	74%	83%	17%	0%	83%	84%	5%	11%	73%	95%	5%	0%	95%
2016 2	61%	33%	6%	55%	72%	28%	0%	72%	67%	22%	11%	56%	72%	22%	6%	66%
2016 1	50%	45%	5%	45%	53%	47%	0%	53%	78%	11%	11%	67%	76%	24%	0%	76%
2015 3	33%	61%	6%	27%	53%	47%	0%	53%	60%	35%	5%	55%	75%	20%	5%	70%
2015 2					36%	57%	7%	29%	58%	42%	0%	58%	58%	42%	0%	58%
2015 1	38%	62%	0%	38%	54%	46%	0%	54%	50%	33%	17%	33%	67%	33%	0%	67%
2014 3	57%	43%	0%	57%	23%	69%	8%	15%	67%	33%	0%	67%	83%	9%	8%	75%
2014 2	61%	28%	11%	50%	75%	25%	0%	75%	61%	28%	11%	50%	78%	11%	11%	67%
ARKITEKTER																
2017 2	23%	77%	0%	23%	38%	62%	0%	38%	56%	44%	0%	56%	44%	56%	0%	44%
2017 1	50%	50%	0%	50%	39%	61%	0%	39%	67%	33%	0%	67%	67%	33%	0%	67%
2016 3	56%	44%	0%	56%	56%	44%	0%	56%	67%	33%	0%	67%	57%	43%	0%	57%
2016 2	75%	25%	0%	75%	60%	40%	0%	60%	70%	30%	0%	70%	54%	46%	0%	54%
2016 1	50%	50%	0%	50%	44%	56%	0%	44%	50%	50%	0%	50%	75%	25%	0%	75%
2015 3	60%	40%	0%	60%	47%	53%	0%	47%	42%	50%	8%	34%	50%	50%	0%	50%
2015 2					73%	20%	7%	66%	42%	50%	8%	34%	46%	54%	0%	46%
2015 1	55%	45%	0%	55%	54%	46%	0%	54%	33%	67%	0%	33%	33%	67%	0%	33%
2014 3	44%	56%	0%	44%	40%	60%	0%	40%	37%	63%	0%	37%	37%	63%	0%	37%
2014 2	78%	22%	0%	78%	56%	33%	11%	45%	14%	57%	29%	-15%	62%	38%	0%	62%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	67%	29%	4%	63%	52%	48%	0%	52%	76%	20%	4%	72%	92%	8%	0%	92%
2017 1	65%	32%	3%	62%	61%	39%	0%	61%	78%	13%	9%	69%	74%	23%	3%	71%
2016 3	63%	34%	3%	60%	58%	42%	0%	58%	74%	19%	7%	67%	79%	21%	0%	79%
2016 2	68%	32%	0%	68%	59%	41%	0%	59%	67%	28%	5%	62%	91%	9%	0%	91%
2016 1	72%	25%	3%	69%	66%	31%	3%	63%	53%	40%	7%	46%	80%	20%	0%	80%
2015 3	55%	36%	9%	46%	59%	36%	5%	54%	55%	25%	20%	35%	70%	25%	5%	65%
2015 2					61%	35%	4%	57%	61%	30%	9%	52%	78%	22%	0%	78%
2015 1	50%	41%	9%	41%	50%	50%	0%	50%	58%	32%	10%	48%	79%	16%	5%	74%
2014 3	33%	48%	19%	14%	52%	48%	0%	52%	47%	42%	11%	36%	55%	39%	6%	49%
2014 2	41%	45%	14%	27%	75%	25%	0%	75%	38%	57%	5%	33%	62%	38%	0%	62%

Tabell 13: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Östra Götaland (Östergötland, Småland, Gotland, Öland)

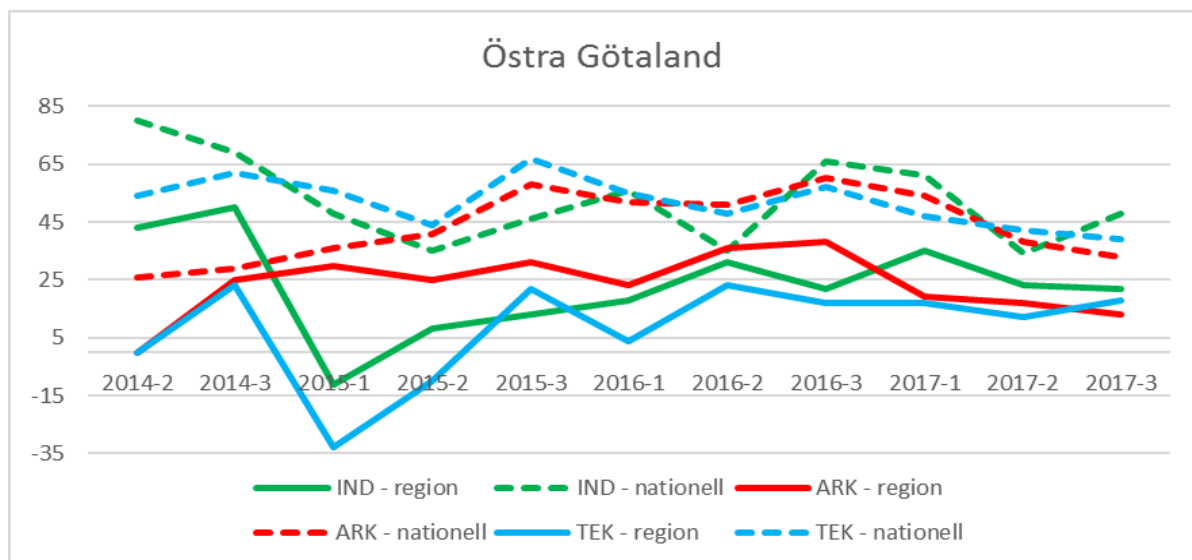


Diagram 27: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Östra Götaland (Östergötland, Småland, Gotland, Öland)																
Orderutveckling								Personalutveckling								
Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				
Bättre	Oför	Sämrre	Netto	Bättre	Oför	Sämrre	Netto	Bättre	Oför	Sämrre	Netto	Bättre	Oför	Sämrre	Netto	
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	36%	64%	0%	36%	23%	77%	0%	23%	42%	58%	0%	42%	33%	59%	8%	25%
2017 1	28%	72%	0%	28%	35%	65%	0%	35%	14%	79%	7%	7%	25%	75%	0%	25%
2016 3	33%	60%	7%	26%	29%	64%	7%	22%	23%	69%	8%	15%	42%	50%	8%	34%
2016 2	14%	79%	7%	7%	31%	69%	0%	31%	27%	73%	0%	27%	27%	66%	7%	20%
2016 1	20%	80%	0%	20%	18%	82%	0%	18%	55%	36%	9%	46%	40%	60%	0%	40%
2015 3	23%	69%	8%	15%	20%	73%	7%	13%	18%	73%	9%	9%	18%	73%	9%	9%
2015 2					8%	92%	0%	8%	18%	64%	18%	0%	18%	73%	9%	9%
2015 1	0%	100%	0%	0%	0%	89%	11%	-11%	30%	70%	0%	30%	20%	70%	10%	10%
2014 3	40%	60%	0%	40%	50%	50%	0%	50%	33%	67%	0%	33%	29%	57%	14%	15%
2014 2	50%	50%	0%	50%	43%	57%	0%	43%	44%	45%	11%	33%	44%	45%	11%	33%
ARKITEKTER																
2017 2	23%	77%	0%	23%	25%	67%	8%	17%	33%	67%	0%	33%	33%	67%	0%	33%
2017 1	19%	75%	6%	13%	25%	69%	6%	19%	33%	67%	0%	33%	22%	78%	0%	22%
2016 3	20%	73%	7%	13%	38%	62%	0%	38%	22%	67%	11%	11%	44%	56%	0%	44%
2016 2	57%	43%	0%	57%	36%	64%	0%	36%	0%	80%	20%	-20%	43%	57%	0%	43%
2016 1	33%	56%	11%	22%	29%	65%	6%	23%	17%	66%	17%	0%	50%	50%	0%	50%
2015 3	19%	69%	12%	7%	31%	69%	0%	31%	0%	86%	14%	-14%	12%	76%	12%	0%
2015 2					33%	59%	8%	25%	67%	33%	0%	67%	62%	38%	0%	62%
2015 1	40%	50%	10%	30%	30%	70%	0%	30%	29%	71%	0%	29%	43%	57%	0%	43%
2014 3	30%	50%	20%	10%	25%	75%	0%	25%	25%	75%	0%	25%	25%	75%	0%	25%
2014 2	60%	40%	0%	60%	17%	66%	17%	0%	17%	83%	0%	17%	20%	80%	0%	20%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	23%	77%	0%	23%	12%	88%	0%	12%	50%	36%	14%	36%	67%	33%	0%	67%
2017 1	19%	75%	6%	13%	25%	69%	6%	19%	30%	65%	5%	25%	40%	60%	0%	40%
2016 3	26%	61%	13%	13%	17%	83%	0%	17%	42%	47%	11%	31%	50%	50%	0%	50%
2016 2	13%	67%	20%	-7%	23%	77%	0%	23%	58%	34%	8%	50%	58%	34%	8%	50%
2016 1	22%	74%	4%	18%	14%	76%	10%	4%	23%	73%	4%	19%	55%	45%	0%	55%
2015 3	19%	75%	6%	13%	22%	78%	0%	22%	45%	55%	0%	45%	46%	54%	0%	46%
2015 2					16%	58%	26%	-10%	53%	47%	0%	53%	40%	53%	7%	33%
2015 1	23%	71%	6%	17%	33%	67%	0%	33%	27%	66%	7%	20%	40%	60%	0%	40%
2014 3	8%	84%	8%	0%	31%	61%	8%	23%	10%	80%	10%	0%	27%	73%	0%	27%
2014 2	15%	85%	0%	15%	0%	100%	0%	0%	17%	75%	8%	9%	25%	67%	8%	17%

Tabell 14: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Södra Götaland, exklusive Malmö (Halland, Skåne, Blekinge)

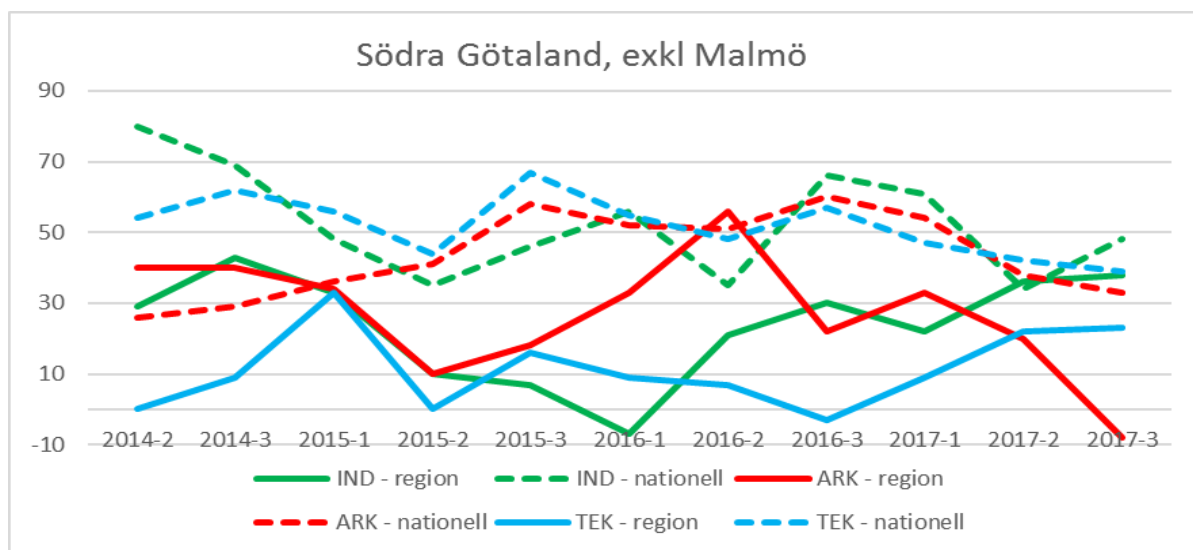


Diagram 28: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Södra Götaland , exkl Malmö (Halland, Skåne, Blekinge)																
Orderutveckling								Personalutveckling								
Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				
Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	18%	82%	0%	18%	36%	64%	0%	36%	14%	72%	14%	0%	50%	50%	0%	50%
2017 1	29%	64%	7%	22%	29%	64%	7%	22%	20%	70%	10%	10%	30%	60%	10%	20%
2016 3	9%	82%	9%	0%	30%	70%	0%	30%	33%	67%	0%	33%	22%	78%	0%	22%
2016 2	21%	72%	7%	14%	21%	79%	0%	21%	0%	83%	17%	-17%	25%	58%	17%	8%
2016 1	21%	72%	7%	14%	8%	77%	15%	-7%	27%	55%	18%	9%	18%	82%	0%	18%
2015 3	7%	80%	13%	-6%	14%	79%	7%	7%	25%	58%	17%	8%	8%	75%	17%	-9%
2015 2					10%	90%	0%	10%	22%	67%	11%	11%	33%	56%	11%	22%
2015 1	12%	88%	0%	12%	33%	67%	0%	33%	14%	86%	0%	14%	50%	50%	0%	50%
2014 3	14%	86%	0%	14%	57%	29%	14%	43%	0%	100%	0%	0%	80%	0%	20%	60%
2014 2	44%	56%	0%	44%	29%	71%	0%	29%	33%	45%	22%	11%	37%	63%	0%	37%
ARKITEKTER																
2017 2	54%	38%	8%	46%	27%	64%	7%	20%	0%	100%	0%	0%	44%	56%	0%	44%
2017 1	31%	69%	0%	31%	33%	67%	0%	33%	22%	78%	0%	22%	33%	67%	0%	33%
2016 3	33%	67%	0%	33%	29%	64%	7%	22%	25%	75%	0%	25%	37%	63%	0%	37%
2016 2	53%	47%	0%	53%	56%	44%	0%	56%	40%	50%	10%	30%	27%	73%	0%	27%
2016 1	38%	54%	8%	30%	33%	67%	0%	33%	0%	100%	0%	0%	33%	67%	0%	33%
2015 3	38%	62%	0%	38%	18%	82%	0%	18%	40%	60%	0%	40%	0%	100%	0%	0%
2015 2					20%	70%	10%	10%	12%	88%	0%	12%	50%	50%	0%	50%
2015 1	30%	50%	20%	10%	42%	50%	8%	34%	14%	72%	14%	0%	17%	83%	0%	17%
2014 3	20%	80%	0%	20%	40%	60%	0%	40%	44%	56%	0%	44%	11%	89%	0%	11%
2014 2	33%	50%	17%	16%	40%	60%	0%	40%	50%	50%	0%	50%	25%	75%	0%	25%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	21%	74%	5%	16%	22%	78%	0%	22%	46%	39%	15%	31%	54%	46%	0%	54%
2017 1	4%	83%	13%	-9%	13%	83%	4%	9%	42%	58%	0%	42%	37%	63%	0%	37%
2016 3	15%	73%	12%	3%	8%	81%	11%	-3%	42%	53%	5%	37%	53%	47%	0%	53%
2016 2	8%	92%	0%	8%	7%	93%	0%	7%	8%	92%	0%	8%	45%	55%	0%	45%
2016 1	16%	72%	12%	4%	17%	75%	8%	9%	30%	60%	10%	20%	52%	48%	0%	52%
2015 3	26%	58%	16%	10%	21%	74%	5%	16%	31%	61%	8%	23%	50%	50%	0%	50%
2015 2					13%	74%	13%	0%	46%	54%	0%	46%	54%	46%	0%	54%
2015 1	25%	69%	6%	19%	39%	55%	6%	33%	8%	92%	0%	8%	23%	77%	0%	23%
2014 3	17%	75%	8%	9%	18%	73%	9%	9%	30%	70%	0%	30%	30%	70%	0%	30%
2014 2	15%	77%	8%	7%	0%	100%	0%	0%	18%	82%	0%	18%	17%	83%	0%	17%

Tabell 15: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

Malmö

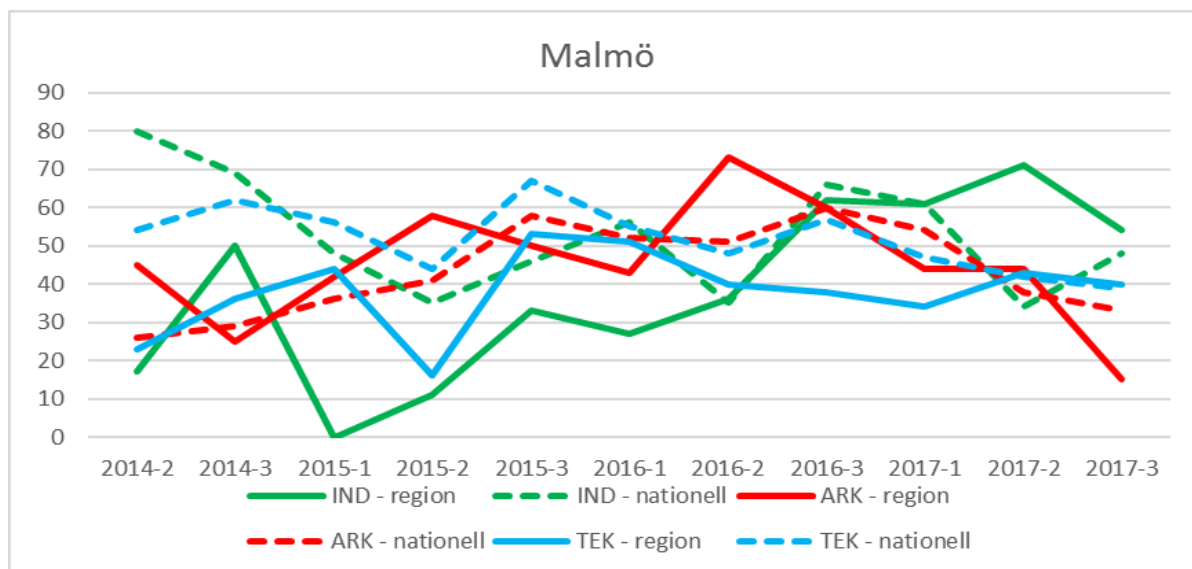


Diagram 29: Förväntningar på orderlägets utveckling i regionen (heldraget) jämfört med riket (streckat), per verksamhetsområde.

Malmö																
	Orderutveckling								Personalutveckling							
	Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period				Senaste mätperioden				Förväntningar kommande period			
	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto	Bättre	Oför	Sämre	Netto
INDUSTRIKONSULTER																
2017 2	60%	40%	0%	60%	71%	29%	0%	71%	33%	56%	11%	22%	50%	50%	0%	50%
2017 1	29%	64%	7%	22%	61%	39%	0%	61%	29%	71%	0%	29%	62%	38%	0%	62%
2016 3	22%	78%	0%	22%	62%	38%	0%	62%	29%	71%	0%	29%	62%	38%	0%	62%
2016 2	42%	58%	0%	42%	36%	64%	0%	36%	22%	67%	11%	11%	56%	33%	11%	45%
2016 1	38%	62%	0%	38%	36%	55%	9%	27%	44%	56%	0%	44%	44%	56%	0%	44%
2015 3	25%	67%	8%	17%	33%	67%	0%	33%	44%	56%	0%	44%	40%	60%	0%	40%
2015 2					22%	67%	11%	11%	33%	45%	22%	11%	44%	45%	11%	33%
2015 1	33%	67%	0%	33%	0%	100%	0%	0%	33%	67%	0%	33%	33%	67%	0%	33%
2014 3	57%	43%	0%	57%	50%	50%	0%	50%	50%	50%	0%	50%	75%	0%	25%	50%
2014 2	14%	72%	14%	0%	17%	83%	0%	17%	14%	57%	29%	-15%	33%	67%	0%	33%
ARKITEKTER																
2017 2	56%	38%	6%	50%	50%	44%	6%	44%	67%	33%	0%	67%	87%	13%	0%	87%
2017 1	58%	42%	0%	58%	44%	56%	0%	44%	90%	10%	0%	90%	70%	30%	0%	70%
2016 3	67%	33%	0%	67%	60%	40%	0%	60%	60%	40%	0%	60%	67%	33%	0%	67%
2016 2	64%	36%	0%	64%	73%	27%	0%	73%	91%	9%	0%	91%	82%	18%	0%	82%
2016 1	71%	22%	7%	64%	43%	57%	0%	43%	83%	17%	0%	83%	83%	17%	0%	83%
2015 3	58%	42%	0%	58%	50%	50%	0%	50%	33%	67%	0%	33%	40%	60%	0%	40%
2015 2					58%	42%	0%	58%	50%	50%	0%	50%	80%	20%	0%	80%
2015 1	50%	20%	30%	20%	50%	42%	8%	42%	14%	57%	29%	-15%	43%	57%	0%	43%
2014 3	29%	57%	14%	15%	25%	75%	0%	25%	17%	66%	17%	0%	43%	43%	14%	29%
2014 2	75%	12%	13%	62%	56%	33%	11%	45%	17%	83%	0%	17%	62%	38%	0%	62%
TEKNIKKONSULTER																
2017 2	48%	38%	14%	34%	43%	57%	0%	43%	50%	35%	15%	35%	75%	25%	0%	75%
2017 1	26%	67%	7%	19%	42%	50%	8%	34%	44%	44%	12%	32%	54%	42%	4%	50%
2016 3	29%	63%	8%	21%	50%	38%	12%	38%	52%	38%	10%	42%	86%	14%	0%	86%
2016 2	47%	41%	12%	35%	40%	60%	0%	40%	53%	40%	7%	46%	73%	27%	0%	73%
2016 1	48%	43%	9%	39%	55%	41%	4%	51%	67%	28%	5%	62%	67%	33%	0%	67%
2015 3	50%	39%	11%	39%	58%	37%	5%	53%	77%	8%	15%	62%	71%	29%	0%	71%
2015 2					32%	52%	16%	16%	50%	29%	21%	29%	69%	31%	0%	69%
2015 1	43%	50%	7%	36%	44%	56%	0%	44%	50%	43%	7%	43%	79%	21%	0%	79%
2014 3	23%	69%	8%	15%	43%	50%	7%	36%	40%	40%	20%	20%	60%	40%	0%	60%
2014 2	23%	46%	31%	-8%	23%	77%	0%	23%	36%	55%	9%	27%	50%	50%	0%	50%

Tabell 16: Faktisk och förväntad order- och personalutveckling, historiska siffror. Visar andel ökat minus andel minskat.

KOMMANDE RAPPORTER

Under 2017 publiceras även:

- Branschöversikten/Sector Review. December.

Under 2018 publiceras:

- Investeringsignalen i februari, juni och oktober
- Branschöversikten/Sector Review. December

Läs också gärna Almegas rapporter där chefekonomen Lena Hagman genom fakta och analyser rapporterar om tjänstesektorns betydelse för den svenska ekonomin. Rapporterna innehåller analyser och prognoser kring tjänstesektorns utveckling, vissa tjänstebranschers utveckling samt makroekonomiska analyser och prognoser.

- Tjänsteindikatorn: Publiceras fyra gånger per år, kvartalsvis
- Konjunkturindikatorn: Publiceras två gånger per år

För Almegas rapporter, besök: **almega.se** under fliken politik och ekonomi.

För en överblick av teknikkonsultmarknaden runt om i Europa kan vi tipsa om den europeiska teknikkonsultassociationen EFCA:s rapport:

- EFCA Barometer: publiceras 2 ggr/år. Vår och höst, normalt sett maj och november.

För EFCA:s rapporter, besök: **efcanet.org** under fliken **Committees & Working groups**.

KONTAKT

Information om Svenska Teknik&Designföretagens verksamhet lämnas av:

Magnus Höij, vd

Tel: +46 8 762 67 05

E-post: magnus.hojj@std.se

Branschstatistik och frågor om Investeringssignalen och övriga marknadsrapporter lämnas av:

David Cramér, marknadsanalytiker

Tel: +46 8 762 67 02

E-post: david.cramer@std.se

För andra frågor kring rapporter, pressmeddelanden eller kommunikation, kontakta:

Linnea Kvist, kommunikationschef

Tel: +46 8 762 66 21

E-post: linnea.kvist@std.se

Branschöversikter, analyser och tidigare upplagor av Investeringssignalen återfinns på www.std.se.

Kontakt:

David Cramér, marknadsanalytiker

tel: 08-762 67 02

epost: david.cramer@std.se

Magnus Höij, vd

tel: 08-762 67 05

epost: magnus.hojj@std.se

www.std.se

Svenska Teknik &
Designföretagen

● almega